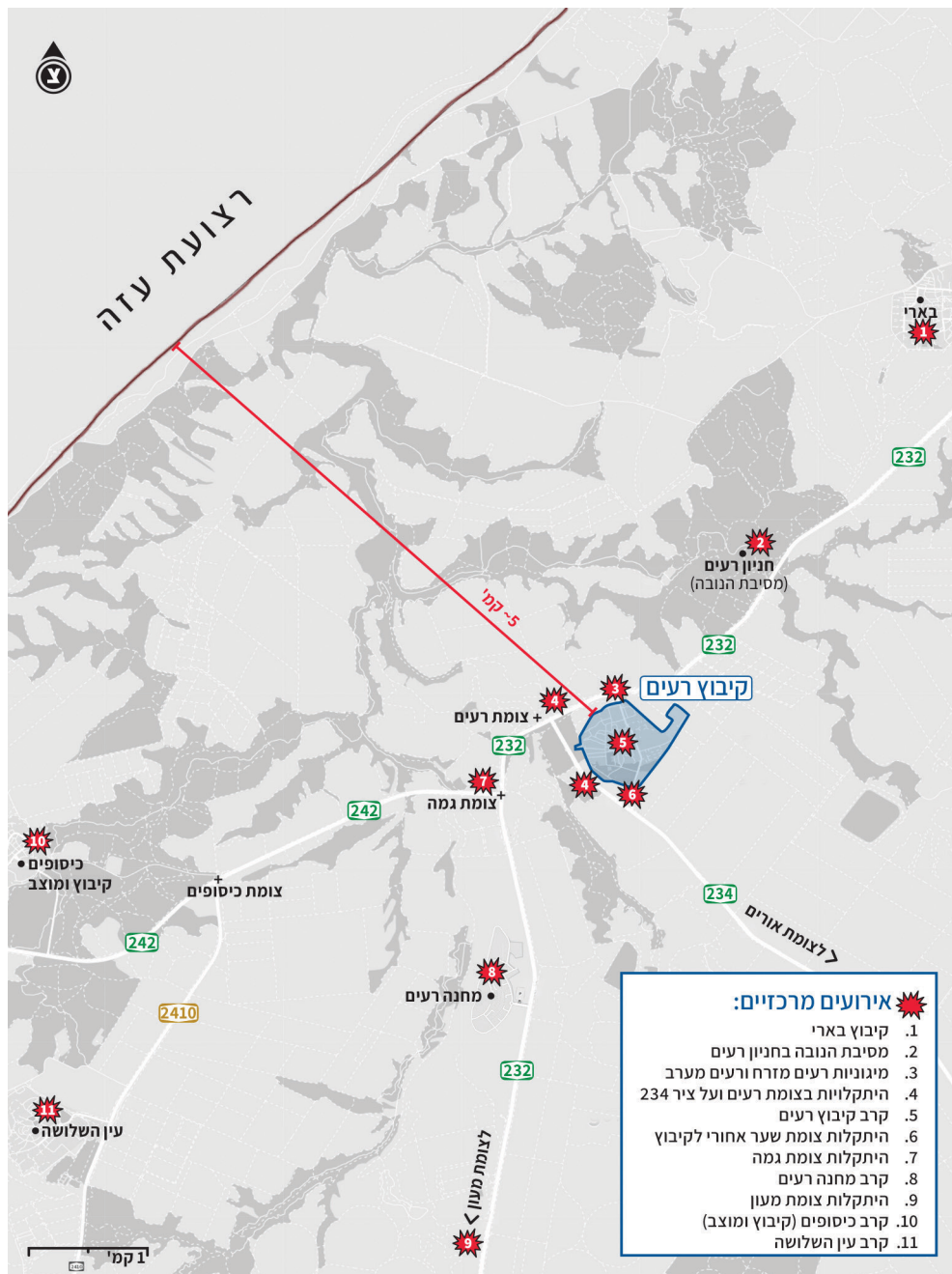


# תקציר |

בבוקר 7 באוקטובר 2023 היה קיבוץ רעים, השוכן כ־5 ק"מ בלבד מרצועת עזה, אחד מיעדי ההתקפה הרצחנית של ארגון חמאס. אל מרחב רעים הגיעו כ־100 מחבלים, מהם 80 לפחות חדרו אל תוך היישוב משלושה כיוונים שונים. בשל עוצמת ההתקפה, לא הצליחו כוחות צה"ל שהוקצו לגזרה להגיע ולסייע לאנשי הקיבוץ. על כן עם פרוץ ההתקפה עמדו להגנת הקיבוץ שישה חברי כיתת כוננות פעילים בלבד, אשר הגנו בגבורה ובאומץ על קיבוץם תוך ניצול יתרון המגן כבני המקום. בשעה 10:00 הצטרפו שני שוטרי מג"ב ושלושה שוטרי משטרת ישראל ללוחמי כיתת הכוננות. כוחות מצומצמים אלו הצליחו למנוע מסע הרג בקיבוץ ולדחוק את המחבלים לשכונת הצעירים בצפון. באמצעות ניתוח העושה שימוש בכלי מיקרו־היסטוריה, המאמר מספר את סיפור הקרב של כיתת הכוננות מתחילת ההתקפה ועד השעה 12:00 בצהריים, וזאת כדי לפתוח צוהר להבנת פיסה אחת מאירועי היום הנורא בהיסטוריה של קיבוץ רעים, יישובי הנגב המערבי ומדינת ישראל כולה.



מפת האירועים המרכזיים באזור קיבוץ רעים.

# קרב כיתת הכוננות של קיבוץ רעים ב־7 באוקטובר

ענת שטרן<sup>1</sup>

## מבוא

התאריך 7 באוקטובר 2023 נחרט בלבה של האומה הישראלית לעד. בשעה 06:29 בבוקר התחיל חמאס במתקפת טרור רצחנית שכוונה כנגד מוצבי צה"ל ויישובי הנגב המערבי. קיבוץ רעים, השוכן במרחק 5.2 ק"מ מקו הגבול עם רצועת עזה, היה אחד מיעדי ההתקפה באותו יום נורא. הקיבוץ הוקם בשנת 1949 בידי יוצאי פלמ"ח שנלחמו במלחמת העצמאות. שמו של הקיבוץ נבחר בהשראת שמו הערבי של תל גמה הסמוך, תל אלג'ומעה (בערבית: החברים), כהקדשה לזכרם של חברי גרעין הצופים ו' שנפלו בקרבות הפלמ"ח על ירושלים והנגב.<sup>2</sup> ב־6 באוקטובר 2023 מנה הקיבוץ 440 תושבים

<sup>1</sup> ד"ר ענת שטרן היא היסטוריונית צבאית, חברת סגל הוראה במחלקה להיסטוריה, פילוסופיה ומדעי היהדות באוניברסיטה הפתוחה ומשמשת כחוקרת המחלקה להיסטוריה במילואים מאז השבוע הראשון של המלחמה. בעבר שימשה כמדריכה אקדמית וחברת סגל במכללה לביטחון לאומי ובמכללה לפיקוד ולמטה של צה"ל. ספרה, **לוחמים במשפט: השיפוט הצבאי בישראל במלחמת העצמאות**, התפרסם בשנת 2021 בהוצאת יד בן-צבי.

המחברת מבקשת להודות לסנ"צ שלומי שיטורית, ראש מדור היסטוריה ומורשת במשטרת ישראל ולסנ"צ טל משגב, מפקד יחידת היסטוריה ומחקר של מג"ב ועל סיועם בהנגשת המידע מארגונייהם לשם כתיבת המאמר. תודה מיוחדת לחברי כיתת הכוננות וכל אנשי קיבוץ רעים ששיתפו את קורותיהם מ־7 באוקטובר בפתיחות ובכנות.

<sup>2</sup> מקימי הקיבוץ היו יוצאי גרעין ו' של תנועת הצופים, בוגרי בתי ספר מקצועיים ונערים עובדים, שהתארגנו להכשרת פלמ"ח בקיבוץ נען ובקבוצת שילר. הם שירתו בחטיבות הראל והנגב של הפלמ"ח והשתתפו בקרבות על ירושלים ובנגב. אנדרטה לזכר הנופלים הוקמה במשלט 16, שהיה חלק מהיעדים עליהם נלחם צה"ל במסגרת מבצע 'מכבי'. שמות הנופלים שהונצחו: אביתר פרלמוטר, פנחס ניר, אריה יונג, יוסף לקס, יצחק מרעשלי, שלמה ברין, שמעון כהן.

<https://2all.co.il/web/Sites15/zofimvi/page52.asp>

ב־90 בתי אב.<sup>3</sup> פרנסת הקיבוץ נשענת על מספר ענפים: פרדסי פרי הדר ואבוקדו, לול תרנגולות, גידולי שדה (גד"ש) בשותפות עם הקיבוצים רביבים וחולית לגידול חיטה, תפוחי אדמה, חמניות, תירס, גזר, בצל ובוטנים, וכן רפת בשיתוף עם קיבוץ חולית. בקיבוץ שני מפעלים: ישראלייזר לחיתוך לייזר וישראביג המייצר סכינים לחיתוך קרטונים לתעשייה.

משימת ההגנה על קיבוץ רעים הוטלה על החטיבה הדרומית של אוגדת עזה, אשר מפקדתה שוכנת במרחק קילומטרים ספורים מן הקיבוץ, במחנה רעים הסמוך. כבכל קיבוץ בגזרה זו, משימת ההגנה המיידית הוטלה על כיתת הכוננות של הקיבוץ, אשר הגדרת תפקידה הייתה הגנה על היישוב עד להגעת כוחות צה"ל הסדירים להגנתו. ב־7 באוקטובר, עוצמת ההתקפה לכל אורך הגזרה מנעה את הגעתם של כוחות צה"ל לעזרת היישוב. בשל נסיבות אלה, עד השעה 12:00 בצהריים התבצעה משימה זו כמעט באופן בלעדי בידי כיתת הכוננות של הקיבוץ, אליה הצטרפו בשעה 10:00 שלושה שוטרי משטרת ישראל ושני שוטרי מג"ב. כוחות מצומצמים אלו הצליחו למנוע מסע הרג בקיבוץ ולדחוק את המחבלים לשכונת הצעירים בצפון. בשעה 11:40 החלו להיכנס ליישוב כוחות צה"ל, והחל בשעה 12:00 בצהריים עבר עיקר הלחימה לידי הצבא.

מקומו של הקיבוץ, בצומת הדרכים שבין כביש 234 לכביש 232 וסמוך לחניון רעים שבו התקיימה מסיבת הנובה, השפיע על הקרב שהתרחש בו. במהלך 7 באוקטובר אירעו מספר היתקלויות וקרבות בסביבות הקיבוץ: בצומתי הכניסה הראשית והאחורית אליו, בצמתים הסמוכים לו – צומת רעים וצומת גמה – במחנה רעים, במיגוניות וכן על כביש 234 וכביש 232 בסמוך לאתר המסיבה, שבה התרחש מסע הרג רצחני חסר תקדים. סמיכותו של הקיבוץ לאתר המסיבה – הוביל, בין השאר, לכניסת מבלים שברחו מהתקפת חמאס אל תוך הקיבוץ. בשל המספר הרב של מוקדי הלחימה בסביבות הקיבוץ, הגיעו כוחות מארגוני ביטחון שונים אל האזור; כפי שנראה להלן, חלקם נכנסו לרעים והשפיעו על הקרב. מפאת קוצר היריעה, מאמר זה לא יעסוק בקרבות הרבים שנערכו באזור ויתמקד בלחימה להגנת הקיבוץ בשעות הבוקר ועד השעה 12:00 בצהריים, עת עברה הלחימה בו לידי כוחות צה"ל.

<sup>3</sup> ב־7 באוקטובר 2023 התגוררו בקיבוץ 426 תושבים, עשרה עובדי חקלאות תאילנדים וארבעה עובדי סיעוד. הקיבוץ מנה 197 חברים, מתוכם ארבעה עצמאים כלכלית. המידע מתוך: **התכתבות ווטסאפ עם זוהר מזרחי**, מזכירת קיבוץ רעים, 20 בפברואר 2024.



הקרב ברעים החל בשעה 07:51 בבוקר, עם הגעת כ־100 מחבלי חמאס למרחב הקיבוץ, הכולל את כבישי הגישה אליו ואת צומת רעים. אל הקיבוץ חדרו כ־80 מחבלים, לכל הפחות, משלושה כיוונים שונים. כבר בשעה 08:15 בבוקר, דקות ספורות לאחר חדירת המחבלים לקיבוץ, נחטפו ממנו חמישה אנשים: הנער ליאם אור נסאר בן הקיבוץ, שלושה עובדי חקלאות תאילנדים – מאני צ'ירצ'אט (Manee Chirachat), קומֶקְרִיט צ'ומְבוּאָה (Khomkrit Chumbua) ונאֶתִ'אפּוֹרֶן אוֹנְקֵאוּ (Natthaporn Onkeaw),<sup>4</sup> וכן אַנְגִּי וֶאֱנוּצ'ה (Angaew Anucha), אזרח תאילנדי שעבד קיבוץ בארי. 5 בזמן שנערכו החטיפות, נרצחו בקיבוץ שבעה אזרחים: חמישה מתושבי קיבוץ – אסף פבר, עמית גבאי, ורדה הרמת, דביר קארפ וסתיו קימחי – ושני עובדי חקלאות תאילנדים – פֶּאֶטִי קֶאֶטִיסַאק (Patee Kiattisak) וקוֹנְסֶרִי פוֹנְגְסַטוֹרֶן (Khunsree Pongsatorn).<sup>6</sup> הקרב על רעים הסתיים בשעה 01:30 בליל 8 באוקטובר עם הריגתם של שני מחבלים שברחו לאחד מבתי הקיבוץ. ביום ראשון, 8 באוקטובר, בשעה 07:30 לערך, חולץ הצעיר רועי מזרחי מהממ"ד בדירה הצמודה לדירה שבה הסתתרו המחבלים האחרונים, ונערכו סריקות סדורות לטיהור היישוב ממחבלים. תושבי הקיבוץ פונו ממנו במהלך 8 באוקטובר, בתחילה הם מצאו מקלט במלון ספורט שבאילת, ובהמשך עברו להתגורר בדיור זמני בתל אביב.<sup>7</sup>

בקרב על קיבוץ רעים נפלו שישה לוחמי צה"ל: סמ"ר גיא שֶמְחִי, אל"ם רועי יוסף לוי, סרן יותם בן בסט, רס"ן מרדכי (מוטי) שמיר, סגן אדיר גאורי ורס"ן

<sup>4</sup> לעובדי החקלאות היו כינויים: מאני, אשר כונה לפי שם משפחתו, עבד בנוי; קומקריט המכונה נון, עבד בבניין; ונאֶתִ'אפּוֹרֶן המכונה נאט עבד בפרדסי הקיבוץ. על פי המסמך "סטטוס תאילנדים", קיבוץ רעים (להלן: **סטטוס תאילנדים**), באדיבות רון אסף (בובו).

<sup>5</sup> אנוצ'ה, המכונה ארט, עבד במטעי האבוקדו של קיבוץ בארי. בערב שיש יצא יחד עם נאט ותאילנדי נוסף שנרצח (לא ציין את שמו) לשחק כדורגל בנתיבות עד לשעות הבוקר. עם תחילת מתקפת הטילים עלו על טרקטורון ונכנסו למיגונית בקיבוץ רעים. בסך הכול היו שבעה תאילנדים במיגונית (ארבעה נחטפו, שניים נרצחו, ועובד נוסף בשם טיי ברח מן המיגונית והתחבא במטבח המגוריים). המחבלים רצחו את העובדים התאילנדים קלין וטופ והעלו את נאט, נון, מאני וארט יחד עם ליאם לטנדר וחספו אותם לרצועת עזה. ראו: ריאיון עם אנוצ'ה אנגאוה על החטיפה והשבוי [ללא ציון שם מחבר], "רצחו את חבריי כי לא היה מקום ברכב. ארבעה ימים ידעי היו קשורות ולישראלים היה יותר גרוע", **רויטרס**, 7 בדצמבר 2023. <https://www.ynet.co.il/news/article/h13av1klp>

<sup>6</sup> קיאטיסטק המכונה טופ עבד בלול, פונגסאטורן שהיה מכונה קלין עבד בנוי, ראו: **סטטוס תאילנדים** ואתר המעקב אחר מקום מותם של הנרצחים ב־7 באוקטובר 2023 של ד"ר יובל הרפז בקישור [https://yuval-harpaz.github.io/alarms/oct\\_7\\_9.html](https://yuval-harpaz.github.io/alarms/oct_7_9.html)

<sup>7</sup> "הרצל פינת קיבוץ רעים: המפונים שוכנו במבני קבע עד סוף הלחימה", **כאן**, 11, 17 בדצמבר 2023; ביום שלישי, 10 באוקטובר 2023, חוסל מחבל שניסה לדקור חייל מגדוד המילואים של בה"ד 1 שהופקד על אבטחת הקיבוץ.

אריאל בן משה, כולם בשכונת הצעירים. שישה שוטרים נפלו בקרבות בקיבוץ ובסביבותיו: לוחם הימ"ם רב־פקד סטניסלב שיינקמן, שנרצח בשער הכניסה ליישוב, נצ"ם יצחק בוזוקשווילי ורס"ב יקיר בלוממן בתוך הקיבוץ, רס"ם אוריאל אברהם ורס"ב אלכסיי בודובסקי נפלו בקרב בכניסה האחורית לקיבוץ, ומפקד תחנת רהט, נצ"ם ג'יאר דוידוב, נפל בהיתקלות בכביש 234 הסמוך לקיבוץ ממערב. ממארב המחבלים על כביש 234 נפלו קצינה ושני לוחמים מגדוד 947 של מערך ההגנה האווירית: סרן סהר סעודיין, סמל נתיב קוצרו וסמל בנימין גבריאלי יונה בעת שנסעו לחדש מלאי תחמושת לסוללת כיפת ברזל.

מיקרו־היסטוריה היא גישה היסטורית המתמקדת בניתוח מעמיק ומדויק של אירועים קטנים או יחידות קטנות בזמן ובמרחב, כמו קהילה מקומית או אירוע בודד. גישה זו צמחה בשנות השבעים והשמונים של המאה ה־20, בעיקר באיטליה, כתגובת־נגד להיסטוריה מאקרו־חברתית ולהיסטוריה כלכלית רחבת היקף, אשר נטו להכללות רחבות וגורפות. גיובני לוי, מחלוצי חוקרי המיקרו־היסטוריה, תיאר אותה כבחינה מדוקדקת בתוך מרחב גאוגרפי מצומצם של תופעות פרטניות, והסקה ממנה על דרך האינדוקציה לשם קבלת תובנות בהקשר רחב יותר.<sup>8</sup> השימוש בכלי המחקר של מיקרו־היסטוריה, המתמקדים בעשייה של אנשים כפרטים ומתארת את פעולותיהם במרחב מצומצם ובזמן מוגבל באופן עשיר ורחב, מסייעת בשחזור העבר והבנתו לעומק מתוך ההתרחשויות עצמן. עוצמת ההתקפה הרצחנית של חמאס על חבל עוטף עזה כולו עלולה להוביל לתחושת חידלון נוכח הביקורת על המחדל הביטחוני של 7 באוקטובר ולפניו. אולם דווקא בשל כך, מודגש הצורך להבין בצורה מפורטת מה בדיוק קרה באותן שעות בכל אחד מן היישובים ומוצבי צה"ל שהותקפו. סיפורה של כיתת הכוננות של רעים הוא חלק אחד מן הפאזל, והוא מובא כאן מתוך רחשי כבוד לחברי כיתת הכוננות ולאנשי הקיבוץ שעמדו בשעות הראשונות לבדם למול נחשול הרוע שהתנפץ עליהם. לשם כתיבת מאמר זה נערכו ראיונות עומק עם הלוחמים, השוטרים וחברי הקיבוץ, וכן נאספו מסמכי צה"ל רלבנטיים ונעשו סיורי שטח בקיבוץ ובסביבותיו.

לשימוש בתיעוד בעל פה ככלי מחקרי ישנן לא מעט מגבלות, בעיקר בשל מגבלות הזיכרון האנושי; אולם הראיונות שנערכו במועד סמוך יחסית

8 Giovanni Levi, "On Microhistory", in Peter Burke (Ed), **New Perspectives on Historical Writing** (1992), pp. 95-98.

לאירועים סיפקו מידע רחב ומפורט על אודות הקרב, כמו גם על תחושותיהם ותובנותיהם של מי שנטלו בו חלק.<sup>9</sup> התייעוד בעל פה עליו נסמך המאמר נתמך בעדויות דיגיטליות שנאספו ממקורות שונים במהלך המחקר וסייעו בעיגונו בזמן ובמרחב: צילומי מצלמות האבטחה, התכתבויות ווטסאפ, תמונות, סרטונים והקלטות של שיחות טלפון. בנוסף, נעשה מאמץ רב לאתר כתבות עיתונות וחומרים משלימים דיגיטליים אחרים, שיעמידו תמונה מלאה ככל האפשר של אירועי היום. המאמר הוא חלק ממיזם מחקרי רחב, ומבקש באמצעות ניתוח מיקרו-היסטורי להעמיד תשובות ראשונות על שהתרחש בקרב ההגנה על קיבוץ רעים ב-7 באוקטובר 2023.

## היערכות היישוב להגנה

ההגנה על קיבוץ רעים ב-7 באוקטובר הופקדה תחת אחריותה של החטיבה הדרומית בפיקודו של אל"ם אסף חממי, השייכת לאוגדת עזה בפיקוד הדרום. משימת ההגנה על הקיבוץ הוטלה על פלוגת כיסופים, שהוצבה במוצב כיסופים הצמוד לקיבוץ כיסופים, קילומטרים בודדים מקיבוץ רעים. על פי תיק הגנת היישוב, כוחות צה"ל שהוגדרו להגנת קיבוץ רעים הם פלוגת כיסופים, המונה חפ"ק מפקד פלוגה ולבנת סיור (תשעה לוחמים ושלושה נהגים) ממוצב כיסופים וכוח עתודה מפלוגת מארס, המונה כ-60 חיילים ממוצב מארס, וכן כוח תפר גזרתי ממוצב מו"פ הזהה בהרכבו לכוח מפלוגת כיסופים. בסעיף 7 של תיק הגנת היישוב הוגדרה כך משימת הפלוגה: "הפלוגה הגזרתית תגן על היישוב רעים, תמנע ותסכל פח"ע ותהיה מוכנה לפעילות התקפית כנגד האויב, כל זאת ע"מ [על מנת] לאפשר אורח חיים תקין לתושבים ולעובדים בגזרתה".<sup>10</sup>

כפי שקרה בכלל גזרת העוטף, מיתאר ההתקפה של 7 באוקטובר והיקפה לא נחזו על ידי צה"ל כלל. תיק הגנת היישוב שנחתם באוגוסט 2022 בידי מח"ט דרומית הגדיר חמישה איומים אפשריים כתרחיש ייחוס להתקפה על הקיבוץ. איומים אלו הוגדרו לכלל היישובים בגזרה:

- חדירה לישוב וביצוע פיגוע הרג, 'מעגל פרוץ' [כיבוש יישוב] או 'צבא

9 אורית רמון, "על תיעוד זהות", פעמים: רבעון בין-תחומי לחקר קהילות ישראל במזרח 130, חורף תשע"ב (2012), עמ' 221-221.

10 **תיק הגנת יישוב, חטיבה דרומית**, "תיק הגנת יישוב – תכנית הגנת היישוב לשגרה וחירום: יישוב רעים", אוגוסט 2022, סעיף 7 (להלן: **תיק הגנת היישוב רעים**). אל"ם אסף חממי ז"ל נפל בקרב על הגנת קיבוץ נירים בשעות הבוקר המוקדמות של 7 באוקטובר 2023.

שמייס' [חטיפת בני ערובה והתבצרות].

- ירי מנגד לעבר תושבים ומטרות ביישובים צמודי גדר (נק"ל, נ"ט).
- ירי נק"ל לעבר אזרחים בצירים ובשטחים חקלאיים הסמוכים לגדר.
- ירי של רקטות לעבר היישוב.
- הפרחה של בלוני תבערה לעבר היישוב.<sup>11</sup>

תרחיש הייחוס העיקרי להתקפה על הקיבוץ תואר בסעיף א': חדירת מחבלים בודדים לתוך הקיבוץ, ומסע הרג או התבצרות בתוך בית עם בני ערובה. המענה המבצעי שהגדירה החטיבה הדרומית בתיק היסוד לתרחיש הייחוס הזה הוא הגנה על הקיבוץ באמצעות תפיסת ההגנה המרחבית, לפיה "הרבש"ץ וכיתת הכוננות האזרחית של היישוב יתנו את המענה המבצעי הראשוני באירוע עד להגעת כוחות הצבא, לאחר מכן ישולבו במשימות ת"פ [תחת פיקוד] הכוח הצבאי שיגיע לישוב ויתפוס פיקוד על האירוע".<sup>12</sup> בהתאם להגדרה זו של תרחיש הייחוס, אימוני כיתת הכוננות התמקדו לאורך השנים בבידוד הבית שלכאורה יותקף בהתאם לתרחיש והכלת המצב עד להגעת כוחות תגבורת של צה"ל.<sup>13</sup>

בתיק היסוד נערך ניתוח קרקע יסודי, אשר שילב גם את הרקע הגזרתי של אירועים שהתרחשו בשנים קודמות ביישוב ובקרבתו, ובהתאם להם נמנו שני נתיבי איום לחדירה לקיבוץ. הראשון, חדירה באמצעות תנועה באפיקי הנחלים המקיפים את היישוב: מק"ד (קו דיווח) 110 והגעה על בסיס נחל הבשור מדרום ליישוב או מנחל גרר מצפון (נחל גרר מתחבר לנחל הבשור). האיום השני שהוגדר הוא חדירה מק"ד 125 באזור כיסופים דרך שטח מיוער, הנמצא מדרום-מערב ליישוב, וחדירה מכיוון השער האחורי או הגדר המערבית של הקיבוץ. בשני מיתארי החדירה – הכוונה הייתה לתנועה רגלית של כוח אויב לפי נתיבים אלו.

ב-7 באוקטובר שהתה בקו פלוגה ב' של גדוד 51 מחטיבת 'גולני' בסד"כ של שלוש מחלקות, אך אלו היו בסד"כ מוקטן בשל חופשת השבת והחג.<sup>14</sup> כחלק ממיתאר ההתקפה של חמאס לכל אורך גזרת אוגדת עזה, הכוח

**11** תיק הגנת היישוב רעים, סעיף 4.3א. השוו: תיקי הגנת יישוב ניר עוז, נירים, כיסופים ועוד.

**12** שם.

**13** ריאיון חברי כיתת הכוננות של קיבוץ רעים, על ידי צביקה וולק, אילת, 8 בנובמבר 2023 (להלן: ריאיון חברי כיתת הכוננות).

**14** התכתבות ווטסאפ עם סגן ד', סגן מפקד פלוגה ב', גדוד 51, 4 באפריל 2024.

ששה במוצב כיסופים הותקף בידי עשרות מחבלי חמאס החל בשעה 06:29 בבוקר וניהל קרבות עזים במוצב ובקיבוץ כיסופים. בשל ההיקף הגדול של ההתקפה וההיקף המצומצם של כוח המגן, לא נשלחו כוחות הגנה וסיוע מכיסופים לקיבוץ רעים, כמו גם לשאר היישובים שהיו באחריות גדוד כיסופים. בשל כך, הלחימה למול התקפת המחבלים על רעים התבצעה בידי כיתת הכוננות של הקיבוץ עד השעה 10:00 עת התחילו להגיע לקיבוץ כוחות ראשונים של משטרת ישראל ומשמר הגבול, ומהשעה 12:00 בצהריים גם באמצעות כוחות צה"ל.

### **היערכות להגנה ופעולות כיתת הכוננות מהשעה 06:29 בבוקר**

ביום ההתקפה מנתה כיתת הכוננות של קיבוץ רעים כ-12 חברים, ורק לעשרה מהם הוקצה נשק ארוך בידי צה"ל.<sup>15</sup> בראש כיתת הכוננות של היישוב עמד רכז ביטחון שוטף צבאי (רבש"ץ), הראל אורן, יוצא סיירת גולני הממלא את התפקיד מאז מאי 2016. אורן, בן 53, גייס את חברי כיתת הכוננות והתעקש שכל אחד מהם יחזיק נשק ארוך מסוג אס-16 בכספת בביתו. מאחר שעל פי דרישת צה"ל היה צורך בתקן מיוחד של כספות, מימן הקיבוץ את רכישתן והתקנתן, והוא דאג לכך באופן אישי.<sup>16</sup> בסיועם של ראש צוות החירום היישובי (צח"י) אילן כהן ונועם גבאי סגן הרבש"ץ ב',<sup>17</sup> שפעלו לגיוס תרומות, נופקו לכיתת הכוננות כוונות מפרולייט לכלי הנשק, וסטים קלים בעלי מיגון קרמי, קסדות טקטיות ומכשירי קשר מסוג מוטורולה במימון הקיבוץ.<sup>18</sup> איכותו הגבוהה של הציוד תרמה לאיכות הלחימה של חברי הכיתה ולתחושת הביטחון שלהם בתנועתם ברחבי הקיבוץ תחת אש. כיתת הכוננות אומנה פעם בשנה לערך בידי החטיבה הדרומית, בדרך כלל ביום אימון בבסיס האימונים הפיקודי (בא"פ) לכיש ובו נערך איפוס נשק, מטווח ותרגולות

**15** בהתכתבות ווטסאפ עם הראל אורן, הרבש"ץ, ב-14 באפריל 2024, הוא הסביר כי "אורן [אחרק] ואריאל [שלייכר] חברי כ.כ. ללא נשק, הצבא מאוד מכביד על קבלת נשק צבאי לפני 7.10 ... אחת הבעיות היתה החיבור בין הבט"פ [ביטחון פנים] למשרד הביטחון".

**16** **ריאיון עם הראל אורן** (רבש"ץ רעים), על ידי ענת שטרן, קיבוץ רעים, 22 בינואר 2024; **ריאיון חברי כיתת הכוננות**.

**17** סגן הרבש"ץ הוא ניב טוביה, אך מאחר שהוא פועל במסגרת צוות חש"ל (חוליית שליטה להכוונת כוחות ופינוי פצועים) של החטיבה הדרומית במילואים, הוגדר סגן נוסף, סגן ב', נעם גבאי. **ריאיון ניב טוביה (סגן הרבש"ץ)**, על ידי ענת שטרן, קיבוץ רעים, 18 במרס 2024 (להלן: **ריאיון ניב טוביה**).

**18** **ריאיון נעם גבאי (סגן הרבש"ץ ב')**, על ידי ענת שטרן, תל אביב, 24 במרס 2024; **ריאיון עם אילן כהן (ראש צח"י)**, על ידי ענת שטרן, קיבוץ רעים, 14 באוגוסט 2024.

שונות.<sup>19</sup> התרגול האחרון של כיתת הכוננות בקיבוץ נערך ב־18 ביולי 2023 תחת פיקודו של מח"ט דרומית חממי. בהתאם לתרחיש הייחוס, תורגל בידוד היישוב, כיתור ופריצה לבית מבוצר.<sup>20</sup> בנוסף, כלל האימון באופן חריג גם פינוי רפואי של אזרח והחברת כוחות רפואיים.<sup>21</sup>

עם תחילת ההתקפה ב־7 באוקטובר שהו בקיבוץ שמונה חברי כיתת כוננות אשר ברשותם נשק ארוך.<sup>22</sup> הראל אורן הרבש"ץ, ניב טוביה סגן הרבש"ץ, נועם גבאי סגן הרבש"ץ ב', אימרי בונים, יניב אריאל, אבי אביטל, אייל אחרק ועומרי בן ישי. אורן אחרק, חבר כיתת כוננות נוסף שלא הוקצה לו נשק ארוך,<sup>23</sup> הצטרף ללחימה בשעה 10:00 כשברשותו אקדחו האישי בלבד. במהלך היום, מספר חברי קיבוץ שאינם חברים בכיתת הכוננות באופן רשמי מילאו תפקידי הגנה או הצטרפו ללחימה: רון אסף (המכונה בובו) לולן הקיבוץ, גולן ספטון חבר הקיבוץ ושני בני משק, סמ"ר אביב וסמ"ר הדר, לוחמי יחידת מגלן ששהו בחופשת שבת בבתיהם בשכונת הצעירים. בשעה 12:00 בצהריים הגיע לקיבוץ יגאל בן דיין, בן משק לשעבר המתגורר במושב כוכב מיכאל, שהביא עימו נשק ארוך שהוקצה לו מן המועצה האזורית והשתתף אף הוא בלחימה. במהלך היום, ראש צח"י אילן כהן ששהה ביישוב סמוך וחבר כיתת הכוננות עוז בנאי ששהה בחו"ל סייעו רבות ללחימה באמצעות העברת מידע ותיווכו באמצעות שיחות טלפון והעברת הודעות רלוונטיות בין קבוצות הווסטאפ השונות של הקיבוץ וקשר עם גורמים חיצוניים לשם החברת כוחות וסיוע.<sup>24</sup>

**19** סגן הרבש"ץ נעם גבאי, העובד בחברת מוטורולה, סייע בהשגת מחיר מוזל לרכישת מכשירי הקשר. **ריאיון כיתת הכוננות; ריאיון נעם גבאי; ריאיון ניב טוביה.**

**20** **ריאיון אבי אביטל, חבר כיתת הכוננות,** על ידי ענת שטרן, תל אביב, 4 ביוני 2024; **ריאיון אילן כהן.** הבית שנבחר לשם התרגול היה הבית שבו התבצרו מחבלי חמאס בליל 7-8 באוקטובר 2023.

**21** האימון נערך ב־18 ביולי 2023. אבי אביטל ציין בריאיון, כי הוא זוכר שאסף חממי היה שם וגם [אילן] אייזקסון [קב"ט המועצה] משדה ניצן, ושהאימון היה שונה מבדרך כלל. **ריאיון אבי אביטל.**

**22** חברי כיתת הכוננות של רעים ב־7 באוקטובר: רבש"ץ הראל אורן, סגן רבש"ץ ניב טוביה, סגן רבש"ץ ב' נעם גבאי, יניב אריאל, אימרי בונים, עומרי בן ישי ואורן אחרק. שני חברי כיתת כוננות לא היו בקיבוץ בעת ההתקפה – עוז בנאי שהה בחו"ל, ואילן כהן ראש צח"י שהה בנתיבות. שני חברי כיתת כוננות נושאי נשק נותרו בביתם בשל סיבות אישיות. שני חברי כיתת כוננות אושרו כחברים, אך לא הוקצה להם נשק בשל בעיות בירוקרטיות בקשר שבין המשרד לביטחון פנים וצה"ל. במהלך יום הלחימה העביר הרבש"ץ הראל אורן את נשקו של עוז בנאי לבובו. **תיק הגנת יישוב רעים; ריאיון הראל אורן.**

**23** אורן אחרק מילא תפקידים כדי להצטרף לכיתת הכוננות, אך לא מונה פורמלית ולא קיבל נשק. בעת תחילת ההתקפה שהה מחוץ לקיבוץ וחזר אליו בשעה 10:00 בבוקר, כפי שנראה להלן. **ריאיון כיתת הכוננות.**

**24** **ריאיון הראל אורן.**

כידוע, התקפת חמאס החלה בירי טילים רחב היקף לעבר מדינת ישראל. תושבי קיבוץ רעים, המורגלים בהרעשות מסוג זה, נכנסו למרחבים המוגנים בבתייהם. מאחר שהיקף האזעקות וירי הטילים היה חריג, מיהר הרבש"ץ אורן ליצור קשר עם ראש צח"י אילן ועם קצין ההגנה המרחבית בחטיבה הדרומית,<sup>25</sup> שעדכן אותו על הפעלת 'אביר לילה ג' – כלומר, אירוע ודאי לחדירת מחבלים ליישוב, בכל הגזרה.<sup>26</sup> בהתאם לסדר הפעולות הנדרש המופיע בפקודת הגנת היישוב, וידא הרבש"ץ בשעה 06:38 את המקום והזמניות של חברי כיתת הכוננות באמצעות קבוצת הווטסאפ של הכיתה. כאמור, חוץ מהראל הרבש"ץ, נכחו בקיבוץ שבעה מחברי כיתת הכוננות, אך לאחד מהם לא נופק נשק, וחבר נוסף שהה לבד בבית עם ילדיו הקטנים, ועל כן לא יכול היה להצטרף ללחימה בשלב זה.<sup>27</sup> עם פרוץ התקפת חמאס על ישראל, ובמשך השעתיים הראשונות ללחימה, עמדו אס כן להגנת קיבוץ רעים שישה מחברי כיתת הכוננות בלבד, שהיו מצוידים כל אחד בנשק ארוך מסוג אס-16 ומספר מחסניות.

קיבוץ רעים שוכן סמוך לשני צירי תנועה מרכזיים באזור עוטף עזה: כביש 232 העובר לאורך גבול הרצועה מכרם שלום בדרום עד לצומת סעד בצפון, וכביש 234 מצאלים דרך צומת אורים ועד לרעים, המכונה לעיתים בפי בני הקיבוץ כביש טל-אור על שם חווה חקלאית הממוקמת על אם הדרך בין צומת אורים לצומת רעים.<sup>28</sup> ב-7 באוקטובר נערכו בקרבת הקיבוץ שתי

<sup>25</sup> על פי יומן שיחות הטלפון של הראל, הוא התקשר לראש הצח"י אילן כהן בשעה 06:35 ולעורך החטיבה הדרומית, שולחן מפקד, בשעה 06:48, "אוקטובר 7 – מיפוי שיחות הראל אורן רבש"ץ רעים", להלן: **מסמך מיפוי שיחות הראל אורן**. לא ברור האם האוגדה כבר הכריזה על 'אביר לילה ג' בשעה כה מוקדמת או שמדובר בשיחה שנערכה בשלב מאוחר יותר.

<sup>26</sup> **תיק הגנת היישוב**, נספח א' "נוהל אביר לילה"; **הרצאת הראל אורן בפני חברי כיתת הכוננות של כפר גלעדי**, קיבוץ רעים, 22 בינואר 2024 (להלן: **הרצאת הראל אורן**).

<sup>27</sup> נעם גבאי ערך מסמך פי-די-אף, הכולל התכתבות והקלטות שיחות הווטסאפ של כיתת הכוננות (להלן: **ווטסאפ כיתת הכוננות**). אבי אביטל ציין בקבוצת הווטסאפ שהוא בבית עם הילדים, ואריאל שלייכר ציין שהוא ללא ציוד. חבר כיתת כוננות נוסף לא יצא מביתו בשלב זה והצטרף למשימות הכיתה בשעות הצהריים המאוחרות.

<sup>28</sup> כינויי הצירים על פי מפת קוד "רעים – מהדורה ב". בבוקר 7 באוקטובר שהו בחווה כ-120 חברי צוות ההפקה של פסטיבל המדבר, שהיה מתוכנן להתקיים בנובמבר 2023. עם תחילת מתקפת הטילים עזבו חברי ההפקה את המקום. לפי תיאורה של איילת מייזנר, מי שפנה שמאלה (לכיוון צומת אורים) שמע יריות וניצל, ומי שפנה ימינה (לכיוון בארי) נפגע. ד"ר חגית רפאלי מישקין מהוד השרון נרצחה סמוך לקיבוץ בארי, ושני אנשים נוספים נפצעו. יפעת מנהרדט: "ד"ר חגית רפאלי מישקין הגיעה לתכנן מסיבה ונרצחה", **אתר YNET**, 2 בנובמבר 2023, <https://www.ynet.co.il/laisha/article/bkjr1s1ma>; "יראיון דבי אול", על ידי רבקה טננבוים-פרצל, **עדות 710: מאגר עדויות היסטוריות של אירועי שבעה באוקטובר 2023, כ"ב בתשרי התשפ"ד** (להלן: **עדות 710**), 1 בינואר 2024, <https://www.edut710.org/testimonies/debi-oulu-midburn>.



התקפות רחבות היקף בעלות משמעות מיוחדת: בחניון רעים הסמוך לקיבוץ הותקפה מסיבת 'הנובה', וכן הותקף בסיס רעים שבו שוכנות מפקדות אוגדת עזה, החטיבה הצפונית והחטיבה הדרומית. בנוסף, תקפו המחבלים את מחנה מפקדת גדוד כיסופים והפלוגה הגזרתית, וכמו כן הם מיקמו מארבים בצמתים בסביבת הקיבוץ. כפי שנראה בהמשך, מקומו הייחודי של רעים השפיע על חברת כוחות הביטחון לאזור כולו ולקיבוץ בפרט.

הידיעות על הנעשה במרחב הסמוך לקיבוץ הגיעו באופן מדורג: בשעה 06:56 שלח הרבש"ץ הראל הודעת ווטסאפ לכיתת הכוננות להיות מוכנים ליציאה ועדכן כי יש ירי בנירים, ונשמע ירי קרוב לקיבוץ. כמה דקות לאחר מכן דיווח כי נשמע ירי קרוב, לא ברור אם זה ירי כוחותינו, וציין כי "מחכים לעדכונים". בשעה 07:11 הוא שלח הודעה קולית: "חבר'ה יש פה ירי על כביש 232, אני מבקש מכולם לעלות על ציוד להיות מוכנים ליציאה נשמע ירי מכיוון הוואדי, ואדי הבשור, להיות מוכנים". חמש דקות לאחר מכן עדכן הראל בהודעה קולית נוספת: "חבר'ה לפתוח מכשירים, לפתוח מכשירים, יש כבר הרוגים על כביש 232 ואופנועים שנוסעים לכיוון אופקים, אני מבקש, אני פה ליד [הבית של] נועם גבאי מבקש שגם ניב [סגן הרבש"ץ] ייצא לכיוון שלי". בשעה 07:21 דיווח בקבוצת הוואטסאפ אילן ראש צח"י, שלא שהה בקיבוץ באותו בוקר, כי ישנה חוליית מחבלים בין רעים לטל-אור, כלומר על כביש 234 בין צומת רעים לצומת הכניסה האחורית לקיבוץ. בעקבות שיחות טלפון שלו עם חברי קיבוץ ואנשי כוחות ביטחון, עדכן ראש צח"י שוב בשעה 07:29 כי יש מחבלים בבארי וגם על הכביש בין רעים לטל-אור, עם פצועים.<sup>29</sup> תיעוד מצלמות הדרך של צומת אורים מעלה כי פצועים אלו נפגעו משני רכבי מחבלים שעברו שם בשעה 07:00 בבוקר, ובדרכם לאופקים ירו ברכבים שנסעו עליו. בשעה 07:51 דיווח הרבש"ץ ברשת הקשר של המועצה האזורית אשכול כי יש "מחבלים ברעים",<sup>30</sup> וזאת ככל הנראה בשל חדירת המחבלים מן השער הדרומי

<sup>29</sup> בני משפחת ערוסי חברי הקיבוץ נפגעו מידי מחבלים סמוך לצומת אורים בעודם עושים את דרכם לתפוס מחסה ביישוב. במקביל נודע לאילן כהן על ההתקפות במקומות נוספים מקבוצת הוואטסאפ של ראשי צח"י בעוטף. **ריאיון עם אסף ערוסי**, על ידי ענת שטרן, קיבוץ רעים, 10 במארס 2025; **ריאיון אילן כהן**; אביב ועדי נופר שהיו בדרכם לקיבוץ נפצעו אף הם מידי המחבלים סמוך לחוות טל-אור. **שיחה עם קטי ואופירה רפאלוב** על ידי ענת שטרן, קיבוץ רעים, 4 באפריל 2025.

<sup>30</sup> הקלטות מכשיר הקשר של הרבש"צים במועצה האזורית אשכול, כפי שנקלטו במצלמת הרכב של רבש"ץ עין הבשור: **גבורת הרבש"צים באשכול 7.10.23**, <https://www.youtube.com/watch?v=Ey3sHQXJrEw>

ליישוב. בשעה 07:54 נכתב בקבוצת הוואטסאפ של כיתת הכוננות, כי נשמע ירי מחבלים בשער הראשי. על פי תיעוד מצלמות האבטחה של הקיבוץ, המחבלים הגיעו בשעה 07:55 לשער הראשי, והירות שנשמעו ועליהן דווח בוואטסאפ בדקות שלפני כן היו, ככל הנראה, חלק מהתקפת מחבלי חמאס בזמן נסיעתם על כביש 232, עם התקרבתם לקיבוץ מכיוון מערב.

בזמן שהמידע המשיך להגיע מבחוץ, התקבצו בשעה 07:30 לערך הרבש"ץ אורן ושני סגניו, ניב טוביה ונועם גבאי, סמוך לביתו של נועם גבאי בפינה הצפון-מערבית של הקיבוץ שממנה ניתן לראות את הכבישים 232 ו-234, את בסיס האוגדה ואת צומת רעים. עוד יצא מביתו בשלב זה חבר הקיבוץ רון אסף (בובו) המתגורר סמוך לגדר הקיבוץ, כשהוא חמוש באקדחו האישי וללא תיאום עם כיתת הכוננות. חברי כיתת הכוננות המודאגים ראו רכבים אזרחיים בשולי הדרך והניחו שמדובר באזרחים שביקשו למצוא מחסה מירי התמ"ס וכן את רכבי הפיקאפ של המחבלים, אך לא הבינו במה מדובר. כך סיפר ניב טוביה: "אנחנו רואים רכב מגיע, רואה טנדר על כביש 234, עוצר, ויורדים ארבעה חברי בחאקי. אנחנו מדברים בינינו: זה חיילים? זה מחבלים? לא מבינים מה אנחנו רואים. אנחנו רואים אותם יורדים לוואדי, שומעים ירי בודדת וצרורות, הם חוזרים לטנדר ונוסעים לכיוון אורים. אנחנו קולטים מה היה, ומסכימים בינינו שזה רחוק ואנחנו לא יכולים לעשות דו"צ [ירי דו-צדדי]. לא יורים. הטנדר נוסע".<sup>31</sup> הראל, ניב ונועם הזעיקו את חברי כיתת הכוננות הנוספים.<sup>32</sup> דקות לאחר מכן הצטרפו אימרי בונים וניב אריאל אל חבריהם שעמדו בפינה הצפון-מערבית של הקיבוץ והשקיפו על צומת רעים. כך סיפר ניב טוביה:

כשיניב מגיע אנחנו ליד הבטונדה, אנחנו רואים את הטנדר חוזר עם ארבעה חמושים, נשק כלפי מעלה [...] ממול מגיע טנדר בז' עם פס אדום. נפל לי אסימון פעם ראשונה שזה טנדר ערבי. [...] אנחנו מדברים בינינו: מה זה? מה הולך פה? מה העיניים רואות? יורדים מחבלים מהטנדרים, העצים מסתירים את הטנדר הלבן, יודעים שהוא עצר אבל לא רואים פיזית, שומעים ירי, יניב [חבר כיתת הכוננות] מגיע ואומר: מה אתם עושים? תתפסו מחסות,

**31 ראיין עם ניב טוביה**, על ידי ענת שטרן, קיבוץ רעים, 18 במארס 2024.

**32** בריאיון עימו זכר ניב שהראל אורן הודיע שיש פצועים בכביש טל-אור. ככל הנראה, הכוונה להודעת וואטסאפ ששלח אילן ראש צח"י בשעה 07:29, לפיה יש פצועים על כביש 234 (טל-אור), ועל כן הם החליטו להזעיק את חברי כיתת הכוננות הנוספים. **שם**.

ואז אנחנו קולטים ירי על השלוחה שלפנינו [...] להבנתי ירו כבר מהגבעה מהצד שלנו [...] מהחלק המזרחי של 232, קרוב יותר לקיבוץ. [...] הראל בא לקראתנו ואז [אנחנו] מתפצלים.<sup>33</sup>

קולות ירי נשמעו לכל אורך הגזרה ובסביבת הקיבוץ. במרחק נשמע ירי הפגזים שירו הטנקים באזור המוצבים הסמוכים לגדר.<sup>34</sup> בשלב זה, עוד בטרם כניסת המחבלים לקיבוץ, קיבל הרבש"ץ הראל החלטה שהייתה משמעותית בהגנת הקיבוץ לאורך היום; הוא חילק את הכוח לשלושה צמדים שיפעלו בשלושה אזורים שונים של הקיבוץ: זוג אחד (נועם גבאי וניב אריאל) יתייצב לתצפית בעמדה הפונה לכביש 232 והשער הראשי; זוג שני (ניב טוביה ואימרי בונים) נשלחו לעמדה בגדר המערבית סמוך לשער בית הקברות, לתצפת על כביש 234; והרבש"ץ עצמו ייסע לעבר החלק הדרום מזרחי של הקיבוץ כדי לחבור לחבר כיתת הכוננות עומרי בן ישי המתגורר סמוך לשער האחורי של הקיבוץ.<sup>35</sup> הנחיית הרבש"ץ הייתה להתכונן להתקפה ולא להתקרב לשער הראשי, מתוך הנחה שהמחבלים יניחו שם מארב. הנחיה זו, שהייתה מנוגדת לנוהל החבירה הרגיל של חברי כיתת הכוננות, שבהתאם לתרגולת היו אמורים להמתין לכוחות צה"ל חבירים בכניסה לקיבוץ, הצילה את חייהם של חברי כיתת הכוננות ואפשרה להם להתמקד בהגנה על הקיבוץ מפני המחבלים שחדרו אליו בהמשך היום.<sup>36</sup> העובדה שהם היו חמושים בנשק ארוך שהיה בבתייהם אפשרה התארגנות וחלוקת משימות מהירה של הכוח מבלי שיאלצו להגיע לנשקיית הקיבוץ. במהלך השעתיים שלאחר מכן, הגנו חברי כיתת הכוננות על הקיבוץ כמיטב יכולתם באמצעות בידוד מרחבים שונים בתוכו וניצול היכרותם עם מרחב

**33 שם.** ככל הנראה, היו חברי כיתת הכוננות עדים לרצח אזרחי ישראלי שניסה להימלט.

**34 ריאיון הראל אורן; ריאיון עם אימרי בונים חבר כיתת הכוננות,** על ידי ענת שטרן, קיבוץ רעים, 15 ו-21 בפברואר 2024; **ריאיון ניב טוביה; ריאיון נעם גבאי;** "ריאיון ניב אריאל, חבר כיתת הכוננות" עבור פרויקט עדות 710 <https://www.edut710.org/testimonies/yaniv-ariel-reim>

**35 הרצאת הראל אורן; ריאיון הראל אורן,** 22 בינואר 2024. עומרי בן ישי, חבר כיתת הכוננות המתגורר בדרום הקיבוץ, סיפר בעדותו שהתקשר לראל אורן הרבש"ץ עם הישמע הירי הראשוני, דיווח שהוא מוכן וביקש ממנו שיבוא לאסוף אותו. לאחר שהרבש"ץ ביקש בשעה 07:18 "לפתוח מכשירים", הודיע בן ישי שאין בידיו מכשיר. בשעה 07:47 מתועדות שתי שיחות טלפון שלא נענו מעומרי לראל. ייתכן שהן התבצעו בזמן שהראל היה בדרכו לאסוף את עומרי. **ריאיון עומרי בן ישי, חבר כיתת הכוננות,** על ידי ענת שטרן, קיבוץ רעים, 2 ביוני 2024.

**36 ריאיון כיתת כוננות; ריאיון הראל; ריאיון נעם; ריאיון אימרי; ריאיון ניב.** בטרם חבירתו לעומרי בן ישי, עבר הרבש"ץ אורן בחמ"ל, נטל משם מכשיר קשר והעבירו לחיים המאירי, חשמלאי הקיבוץ שיש לו הרשאות לצפייה במצלמות; כך יכול היה חיים להעביר מידע והנחיות לחברי כיתת הכוננות מביתו. **ריאיון עם חיים וטלי המאירי,** על ידי ענת שטרן, תל-אביב, 11 בדצמבר 2024.



מהלכים עיקריים של כיתת הכוננות בשעות הבוקר.



הלחימה כבני המקום. להלן יוצגו מהלכי ההתקפה העיקריים של חמאס והמענה ההגנתי של כיתת הכוננות על פי החלוקה לצמדים וסדר כרונולוגי במידת האפשר. בחלקו השני של המאמר יוצגו פעולות הכיתה יחד עם כוח השוטרים שנכנס לקיבוץ בשעה 10:00 בבוקר ועד להגעתם של כוחות צה"ל סמוך לשעה 12:00.

## ההתקפה על קיבוץ רעים – השער הראשי

התקפת המחבלים על קיבוץ רעים התבצעה מעט לפני השעה 08:00 בבוקר משלושה כיוונים בריזמנית: מן השער הראשי בצפון הקיבוץ, מהשער האחורי בדרומו ודרך פרצה בגדר המערבית של הקיבוץ סמוך לשער בית הקברות. בשעה 07:55 הגיע כוח המחבלים העיקרי על גבי שבעה רכבי טנדר מסוג פיקאפ מכביש 232 מכיוון מערב. חמישה מהם פנו ימינה, דרומה, לעבר השער הצפוני. שני רכבים נעצרו על כביש 232; ייתכן ששימשו כוח מתגבר או חוסם, וייתכן שיעדם היה הצבת מארב על הכביש או לבורחים ממסיבת הנובה. מחבלים אלו תקפו במקביל את הצעירים שהסתתרו בשתי המיגוניות על כביש 232 סמוך לתחנות האוטובוס הסמוכות לקיבוץ.<sup>37</sup> בסרטוני האבטחה ניתן לראות כי כוח המחבלים העיקרי היה חמוש בתתי־מקלע קלצ'ניקוב, מקלעי פִּי־קִי, משגרי אֶרֶפִּיגִי, מטענים ורימונים רבים.<sup>38</sup> כוח מחבלים משני הגיע על גבי שני טנדרים לשער האחורי של הקיבוץ סביב השעה 07:50,<sup>39</sup> גם

**37** במיגונית רעים מערב נוהל כנגדם קרב עיקש. ענר שפירא, לוחם סיירת הנח"ל הצליח להשליך חזרה אל מחוץ למיגונית כשבעה רימונים עד שהתפוצצות הרימון השמיני הביאה למותו. במיגונית צומת רעים מערב הסתתרו 27 צעירים, מהם נרצחו 16 ונחטפו ארבעה. שבעה צעירים שרדו את התופת, ולימים סיפרו על שהתרחש במקום. במיגונית הנמצאת בצד המזרחי של כביש 232, המכונה מיגונית צומת רעים מזרח, נרצחו 27 צעירים ונחטף אחד. מן המסתתרים במיגונית שלא נחטפו שרדו עשרה. רון קריסי, "דרך המוות", 30 באפריל 2025 <https://p.ynet.co.il/deathroute> ראו את סיפורה של "מיגונית השלדג" וגבורתם של אלו שהסתתרו בה אצל: ניצן הורוביץ וארווה דגין, **לכודים: מיגונית הגבורה בצומת רעים**, ידיעות אחרונות, 2024. על גבורתו של ענר, ראו: יואב לימור, **גיבורים: לבד מול החמאס**, כנרת זמורה ביתן, 2024, עמ' 87-89. ראו גם: אריאלה שטרנברך מרסקי, "ענר שפירא הגיבור שהציל עשרות במסיבה ושילם בחייו", **רשת**, 13, 6 בנובמבר 2023, <https://www.youtube.com/watch?v=uYBk8GHgS0Q>; יפעת גליק, "הגבורה של ענר: הלוחם בחופשה שהדף את המחבלים במסיבה ברעים", **כאן**, 11, 17 באוקטובר 2023, <https://www.youtube.com/watch?v=yJjCNOKc3cc>. סגן הרבש"ץ נעם גבאי וחבר כיתת הכוננות יניב אריאל שמעו את קולות הירי ואת צעקותיהם של הנרצחים, ראו: **ריאיון נעם גבאי**; נעם סיפר על כך גם בריאיון לתסכית הרדיו "אין מקום אחר – רעים", **כאן**, 11, ב-11 ביולי 2024 <https://www.kan.org.il/content/kan/podcasts/p-756475/772694>.

**38** המחבלים לקחו את רכב הפיקאפ הירוק של רב־פקד סטניסלב (סטס) שיינקמן ונכנסו בו לקיבוץ, בנוסף לרכבים שלהם. **סרטון אבטחה קיבוץ רעים**.

**39** סרטון מצלמת הרכב של אחת מנרצחות 'הנובה' מתעד את רכב המחבלים בעל המראה הייחודי (חד קבינה, פס אדום ומכסה מנוע לבן) פונה ימינה בשעה 07:28 מכיוון צומת גמה, מכביש 232 לעבר כביש 234.

הוא חמוש בנשק קל, מקלעי פיקי ורימונים. מאחר שהשער היה נעול וניתן לפותחו רק באמצעות אפליקציה, כוח המחבלים שמנה כ־15 אנשים הותיר את הרכבים מחוץ לשער ונכנס רגלית לקיבוץ דרך שער כניסת הולכי הרגל (הפשפש). כוח שלישי, רכוב על גבי שישה פיקאפים בסד"כ של כ־30 מחבלים תפס את ציר 234 בין השער האחורי של הקיבוץ לצומת רעים. חלק מכוח זה נכנס לקיבוץ דרך פרצה שנפרצה בגדר המערבית סמוך לשער בית הקברות,<sup>40</sup> וחלק אחר הציב מארב על ציר 234. ככל הידוע, מחבלי חמאס שהגיעו לרעים באו מחטיבת מחנות המרכז ומחטיבת ח'אן יונס. בהיעדר מידע מודיעיני מדויק, היקף הכוח התוקף משוער בהתאם לצילומי האבטחה וראיונות עם חברי כיתת הכוננות ועם כוחות הביטחון שנלחמו בהם.

חדירת המחבלים מן השער הראשי תועדה במלואה במצלמות האבטחה של הקיבוץ. כוח המחבלים העיקרי הגיע לשער הראשי בשעה 07:55. דקות ספורות קודם לכן הגיע לשער רב־פקד סטינסלב (סטס) שיינקמן, לוחם ימ"ם שהיה בדרכו לבסיס אוגדת עזה וכנראה הגיע בטעות לשער הקיבוץ במקום לבסיס האוגדה. שיינקמן התחיל לנסוע לאחור על מנת להסתובב ולחזור לכביש 232 שממנו אפשר להגיע למחנה רעים שבו שוכנת האוגדה. מחבלים שהגיעו באותו זמן לכביש הגישה לקיבוץ פתחו בירי מסיבי על רכבו. שיינקמן השיב באש, הצליח לצאת מן הרכב וניסה לברוח לעבר הקיבוץ, אך השער היה סגור והוא נהרג סמוך אליו.<sup>41</sup> בשעה 08:01 פרצו שלושה מחבלים את גדר הקיבוץ באמצעות מטען שהונח בסמוך לביתן השמירה בשער הראשי. לאחר שהגדר נפרצה הם צעדו פנימה, הגיעו לכפתור ההפעלה של השער שבחלקו הפנימי ופתחו את השער לכניסת רכביהם. המחבלים ניצלו את ההזדמנות שנקרתה בפניהם, לקחו את רכבו של שיינקמן שעדיין היה מונע, העמיסו עליו מחבלים ותחמושת ונכנסו עימו לתוך הקיבוץ. בנוסף לרכבו של שיינקמן, נכנסו עוד ארבעה רכבי פיקאפ לבנים ועשרה מחבלים נכנסו רגלית. בסך הכול נכנסו כ־40 מחבלים מן השער הראשי בשלב ההתקפה הראשון. כרבע שעה לאחר

**40** בשעה 08:11 דיווח ראש צח"י אילן כהן בווטסאפ כיתת הכוננות, כי קיבל דיווח על כך שיש מחבלים במגורי העובדים התאילנדים, ככל הנראה בעקבות דיווח של חבר הקיבוץ איתמר מזרחי, שראה את החטיפה מבעד לחלון הממ"ד בדירה שבה שהה. **ריאיון אילן כהן; ווטסאפ כיתת כוננות רעים.**

**41** **סרטון אבטחה רעים**, שעה 07:55. ריאיון עם אלונה שיינקמן, אלמנתו של סטס, בכתבה של נטעלי שם טוב, "אפשר היה למנוע: עדויות חדשות מהלילה שלפני ההתקפה על העוטף", **ערוץ 13**, 1 במרס 2024 <https://13tv.co.il/item/news/domestic/internal/black-saturday-903956737>



החטופים מקיבוץ רעים בשבי חמאס. מימין: נאט, ליאם, מני, ארט ונון. התמונה הופצה בטלגרם כבר בשעות הצהריים של 7 באוקטובר.

החדירה לקיבוץ נראה אחד הפיקאפים נוסע בתוך הקיבוץ לעבר השער הראשי. בסרטון מהשעה 08:22 נראה מחבל אחד יושב בארגז הרכב בנוסף לנהג. ככל הנראה, על רכב זה הועלו חמשת החטופים מהקיבוץ.<sup>42</sup> מצלמות האבטחה הפסיקו לפעול בשלב זה, כך שייתכן כי מחבלים נוספים נכנסו מהשער הראשי במהלך שעות הבוקר.<sup>43</sup>

<sup>42</sup> בריאיון עימו סיפר ליאם אור נסאר, שהעלו אותו ואת ארבעת עובדי החקלאות התאילנדים על רכב פיקאפ ותיאר את מסלול הנסיעה: <https://twitter.com/yairbrill/status/1777064760200024218>. מאיה איידן, "ליאם ששוחרר מהשבי משחזר: היינו במנהרה, בלי יום ולילה", **רשת** 13, 8 באפריל 2024 <https://13tv.co.il/item/news/domestic/internal/liam-or-904011659>; ריאיון עם ליאם אור נסאר, "שש וחצי – עדויות ניצולים מ-7 זירות שונות שהותקפו בשבעה באוקטובר" **כאן דוקו**, 7 באפריל 2024 <https://www.youtube.com/watch?v=Sc9chHp71EM&t=1119s>; מקור למידע על הפצת תמונת החטופים: **ריאיון אילן כהן** <https://www.opindia.com/2023/10/9-us-citizens-killed-by-hamas-attack-terror-organisation-threatens-to-start-killing-hostages-if-israel-bombs-gaza>

<sup>43</sup> כך, למשל, סיפר הרבש"ץ שירה ופגע במחבל רכוב על אופנוע סמוך לשכונת הצעירים, אולם בסרטוני האבטחה מסביבות השעה 08:00 בבוקר לא נראו אופנועים נכנסים לקיבוץ, כך שניתן להניח כי אחרי הפסקת פעילות מצלמות האבטחה נכנסו לקיבוץ מחבלים נוספים. בסרטון שנלקח ממצלמת רכב שחנה על כביש 232 ניתן לראות סמוך לשעה 08:00 בבוקר עשרות מחבלים על ציר 232. לפחות 15 מהם ירדו לשדה מול הקיבוץ, ככל הנראה על מנת לרצוח את משתתפי 'הנובה'. ייתכן שחלקם חזרו מן השדה ונכנסו לקיבוץ מאוחר יותר. **מצלמת רכב אוסאמה אבו עסא**.

## התקפת המחבלים על שכונת הצעירים

השכונה הקרובה ביותר לשער הראשי של קיבוץ רעים היא שכונת הצעירים. בשכונה זו כ-12 בתים דרמשפחתיים (מסומנים במספרים 1-12 בתרשים) ועוד ארבעה בתים ובהם ארבע דירות בכל אחד (מסומנים באותיות א-ד בתרשים). בכל דירה בשכונה שני חדרים, סלון וחדר שינה בתוך ממ"ד, שירותים ומטבחון. עם כניסתם לקיבוץ התפרסו המחבלים בשכונת הצעירים. הם רצחו את עמית גבאי שהתגורר בבית מס' 1א, וחטפו את אסף פבר שהתגורר בבית 10א ואת ליאם אור נסאר שהתגורר בבית 8א (ראו תרשים)

במקביל, נע כוח מחבלים נוסף לעבר מגורי העובדים התאילנדים, הסמוכים לשכונת הצעירים. המחבלים חטפו שבעה עובדי חקלאות תאילנדים: שישה שהתגוררו ועבדו בקיבוץ ועובד נוסף שהגיע לבקרם מבאר. על פי אחת העדויות, העובדים התאילנדים לא הביעו התנגדות לחטיפה והיו משוכנעים שדרכונם הזר יגן עליהם מידי חמאס.<sup>44</sup> המחבלים קיבצו את החטופים הישראלים והתאילנדים יחד על המדשאה הסמוכה למפעל ישראלייזר, הממוקם מעבר לכביש מול שכונת הצעירים. אסף פבר נאבק בחוטפיו, הצליח לברוח מאחיזתם פעמיים, ובפעם השלישית נורה ונרצח.<sup>45</sup> גם שניים מן העובדים התאילנדים – פאטי קיאדטיסאק ('טופ') וקונסרי פונגסתורן ('קלין') – נרצחו בידי המחבלים, כנראה משום שלא היה מקום ברכב לכל החטופים.<sup>46</sup> בעת החטיפה ליאם אור נסאר בן ה-17 נורה בבטנו בידי אחד ממחבלי חמאס. בשעה 14:08 תיעד סרטון האבטחה של המפעל במזרח הקיבוץ את הובלתם של חמישה חטופים לעבר השער הראשי על רגליהם, כשמאחוריהם נוסע רכב פיקאפ שהיה, ככל הנראה, זה שהעבירם לעזה.<sup>47</sup> המחבלים נראים בסרטון כשהם אוחזים בחוזקה

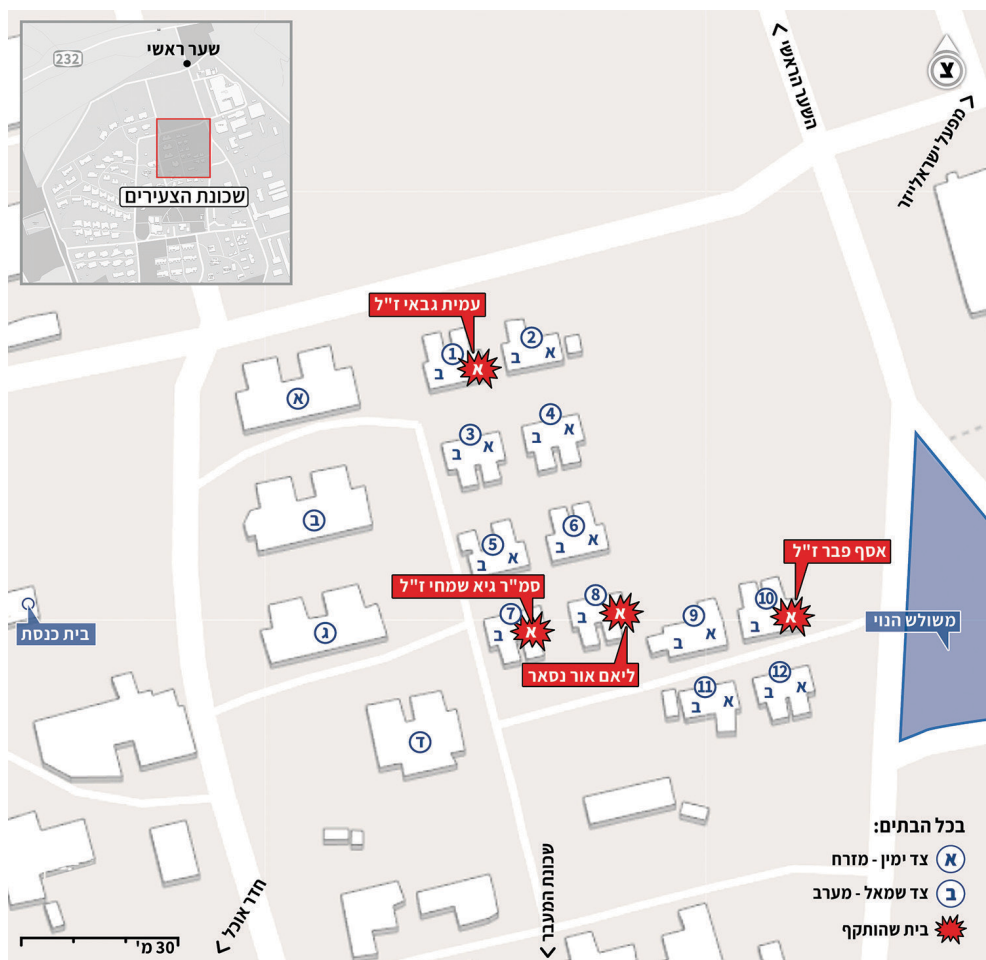
**44 ריאיון עם בובו; ריאיון ניב טוביה.** פועל תאילנדי נוסף התחבא בתוך ארון בחדר נעול ויצא ממנו רק למחרת, ומספר פועלים ברחו לשטח התעשייתי במזרח הקיבוץ ויצאו ממחבואם רק בשעות ערב. **ריאיון אנוצ'ה.**

**45** כך על פי עדותה של חברת הקיבוץ צו-האן כהן בריאיון לפרויקט **Talk סלון** [ללא ציון שם המראיין או תאריך] <https://www.salontalk.co.il/about-3>

**46** כך סיפר העובד התאילנדי ארט עם חזרתו מן השבי. **ריאיון עם אנוצ'ה אנגאוה על החטיפה והשבי** [ללא ציון שם מחבר], "רצחו את חברי כי לא היה מקום ברכב. ארבעה ימים ידיו היו קשורות ולישראלים היה יותר גרוע", **רויטרס** 7 בדצמבר, 2023, <https://www.ynet.co.il/news/article/h13av1klp>

**47** סרטון אבטחה קיבוץ רעים; ריאיון ליאם אור נסאר.





מפת הבתים בשכונת הצעירים.

בידיהם של החטופים ומושכים אותם לעבר השער הראשי. גופותיהם של אסף פבר ושני עובדי החקלאות התאילנדים נותרו מוטלות על המדשאה בכניסה לקיבוץ עד לשעות הערב, עת פינו אותן חברי כיתת הכוננות. חוליית מחבלים נוספת נעה לעבר פנים הקיבוץ ורצחה את ורדה הרמתי וכן את בני הזוג דביר קארפ וסתיו קמחי שהתגוררו בבית הסמוך. ככל הנראה תקף דביר את המחבלים באמצעות גרזן שהחזיק בבתו, ובעקבות זאת התקדמום בכיוון זה בתוך הקיבוץ נעצרה.

להפתעתם הרבה, גילו המחבלים כי ישנה התנגדות מסוימת לפעולותיהם הרצחניות בשכונת הצעירים. סביב השעה 08:15 בבוקר, סמ"ר הדר, לוחם יחידת 'מגלן' בחופשה שהיה חמוש בנשק ארוך מסוג אקס-16 ובמחסנית אחת, הצליח להרוג שני מחבלים באמצעות נשקו האישי, ויחד עם חברו, סמ"ר גיא שמחי הגן על קבוצת מבלים ממסיבת הנובה שהגיעו לחדרו (מס' 7א) זמן קצר קודם לכן.

סמ"ר הדר, המתגורר בשכונת הצעירים, התעורר למשמע מטחי התמ"ס בשעה 06:30. כ-45 דקות מאוחר יותר, בשעה 07:15, התקשר אליו חברו גיא שמחי, אשר בילה במסיבת הנובה אליה הגיע עם עוד שבעה מחבריו מגדרה.<sup>48</sup> כשהחל ירי התמ"ס, החליטה החבורה לעזוב את אזור המסיבה. בהבינו שיציאת מבלים כה רבים באותו זמן תגרום לעומסי תנועה, החליטו השמונה לא לחזור הביתה אלא לצאת לכיוון רעים ולתפוס מחסה במיגוניות של הקיבוץ. הם נסעו דרך השדות החקלאיים שמצפון-מזרח לקיבוץ בנתיב ששמחי, שהתגורר בילדותו בקיבוץ, הכיר היטב.<sup>49</sup>

חבורת המבלים מגדרה הגיעו למכוניותיהם שחנו בחניון הקרוב לאזור המסיבה. לאחר שהעמיסו את הציוד ועמדו לצאת, רצה לכיוונם הצעירה אלה שבילתה אף היא במסיבת הנובה. אלה הייתה נסערת וביקשה את עזרתם, מאחר שלא הייתה מסוגלת לנהוג. גל, חברו של שמחי מגדרה, אף הוא לוחם 'מגלן' בחופשה, נחלץ לסייע לה. הוא העביר את מפתחות מכוניתו לליאור, אחד מחבריו, והלך איתה למכוניתה. לאחר מספר ניסיונות הצליח גל להניע את הרכב והתחיל לנסוע בשדות לכיוון קיבוץ רעים. עימו ברכב ישבו אלה, חברתה יהודית וצעיר נוסף בשם תום. השער הראשי של הקיבוץ נמצא במרחק 1.5 ק"מ ממקום החניה, אך לצעירים נדמה היה שהמרחק גדול הרבה יותר.

כדי להיכנס לרעים התקשרו גיא שמחי מהמכונית הראשונה וליאור מן המכונית השנייה לחברם אביב, בן הקיבוץ המתגורר אף הוא בשכונת

<sup>48</sup> גיא שמחי התגורר ברעים בילדותו ונשאר בקשר עם בני גילו מן הקיבוץ. אל המסיבה הם הגיעו בשתי מכוניות: במכונית של גיא שמחי (מסוג סקודה) נסעו גיא שמחי, יונתן אב, יואב עובדיה ונועם הרוש. הם יצאו ראשונים לכיוון רעים. ברכב השני, של גל (מסוג יונדאי איוניק), נסעו יוסי אמסלם, ליאור, גל גמבש ונועם דניאל. **ריאיון עם גל**, על ידי ענת שטרן, גדרה, 18 באפריל 2024 (להלן: **ריאיון גל**). גל עלה לרכבה של אלה אנגר בן שמחון (מסוג מאזדה 2) יחד עם חברתה תום וייס וחברתה יהודית סדן.

<sup>49</sup> **ריאיון גל**; רועי ינובסקי, "לא היה בו פחד: הלוחם שבילה במסיבת ה'נובה' – והציל עשרות", **רשת**, 13, 27 בפברואר 2024.



נתיב הנסיעה של החבורה מגדרה ממסיבת הנובה לקיבוץ רעים.

הצעירים, כדי שיפעיל עבורם את אפליקציית הפתיחה של השער הראשי.<sup>50</sup> גל, שנסע במכונית השלישית במרחק־מה מהם, יצר קשר טלפוני במהלך הנסיעה עם חברו ליאור כדי לקבל הנחיות לנסיעה, אך הקשר ביניהם ניתק. בהגיעו לקיבוץ שוב ניסה גל להתקשר לליאור, אך ללא הצלחה. השער הצהוב נשאר סגור. מאחר שאזעקות 'צבע אדום' המשיכו ללא הפסקה, סובב גל את המכונית לעבר מיגונית צומת רעים מזרח, בכונה

להסתתר שם מירי התמ"ס הבלתי פוסק. וכך הוא סיפר:

אני מגיע ומסתובב ונכנס [בפנייה מכביש 232] לכיוון הקיבוץ, יש שער והוא סגור. מתקשר לליאור והוא לא עונה לי וכל שנייה צבע אדום. אני מגיע לפה, אני כבר מתפרסס [עושה סיבוב פרסה], איך שאני מתפרסס, איך שהגב של האוטו [לכיוון השער] הוא מתקשר אליי חזרה, פותח לי את השער. [...] הוא אומר לי: גל, פנייה שנייה מימין אתה נכנס, אני סופר אחד שתיים ונכנס פה [לכביש שצמוד לשכונת הצעירים מצפון, ליד השטח הפתוח]. פה תופס אותי עוד פעם צבע אדום. אני יוצא מהאוטו, ניתקתי עוד פעם לליאור, ואז אני עוד פעם מנסה לתפוס אותו והוא לא עונה לי. אני נשכב ואני אומר לעצמי: אם יגיעו לפה מחבלים... סתם חשבת, אפילו לא חשבת על זה באמת, אז מה אני עושה? [...] נגמר צבע אדום, אני שוב מתקשר והוא לא עונה לי, לא עונה לי, לא עונה לי! וכשהוא זמין הוא אומר: גל, אני יוצא לכביש תיסע באוטו תראה אותי...<sup>51</sup>

כמחצית השעה לאחר מכן נרצחו 27 צעירים שמצאו מחסה במיגונות רעים מזרח. גל ויושבי הרכב חמקו מגורל זה כמעט ברגע האחרון. בנוסף לגל ושלושת הצעירים כיוונו גיא שמחי וליאור במהלך נסיעתם מכוניות נוספות לעבר רעים, כדי שיוכלו לתפוס מחסה מירי התמ"ס. בסרטוני האבטחה של הקיבוץ נראות שתי המכוניות של הצעירים מגדרה נכנסות לתחומי הקיבוץ בשעה 07:13. המכונית השלישית נכנסה בשעה 07:28. בסך הכול נכנסו לרעים בדרך זו 35 צעירים שברחו ממסיבת 'הנובה' בשלב זה.<sup>52</sup>

ברגעים הראשונים לאחר הגיעם של המבליים ממסיבת הנובה לשכונת הצעירים, לא נרשמו אירועים מיוחדים. הם עמדו ושוחחו ביניהם, חלקם תכננו לתפוס תנומה קצרה בטרם ייסעו צפונה לבתיהם, לאחר שייפסקו ההתרעות על ירי התמ"ס. אל החבורה הצטרף אסף פבר בן ה-23 שהתגורר בבית הסמוך לדירתו של אביב (בית מס' 10א, הקיצוני בשורת הבתים). בשעה 07:51, עת החלו להישמע היריות, התקשר פבר

51 שם.

52 שם; **ריאיון עם אביב**, על ידי ענת שטרן ואמיר רוט, קיבוץ רעים, 9 במאי 2024 (להלן: **ריאיון אביב**); ראו סרטוני אבטחה קיבוץ רעים. יחד עם הצעירים מגדרה, ארבעה צעירים הסתתרו בבית הכנסת וזוג נוסף הסתתר בביתם של רמזי ודנה אור-נסאר.

לרבש"ץ, כנראה כדי לקבל נשק, אך זה כבר היה בלחימה ולא ענה לו. אסף פבר חזר לדירתו.<sup>53</sup>

עוד קודם לכן ניסה סמ"ר הדר למצוא פתרון להגנה מירי הטילים והרקטות לכל הצעירים שהגיעו לשכונת הצעירים בבת אחת, בשעה כה מוקדמת של הבוקר. בשעה 07:47 כתב הדר הודעת ווטסאפ לרבש"ץ: "יש אצלי ואצל אביב המון אנשים שברחו מהמסיבה האם ניתן לפתוח להם מקלט".<sup>54</sup> ככל הנראה, בשלב זה נודע להדר כי יש חשש לחדירת מחבלים לקיבוץ. מאחר שהרבש"ץ אורן לא ענה לו, החליטו אביב והדר לחלק את הצעירים בין שני הממ"דים בדירותיהם כדי שיוכלו להסתתר בהם. הצעירים התחלקו באופן אקראי בין שתי הדירות.<sup>55</sup> דקות ספורות לפני כניסת המחבלים לקיבוץ ביקש נועם, אחד מחבריו של גיא שמחי, כי הלה יבוא לאסוף אותו מהאזור הצפוני של שכונת הצעירים שם החנה את מכוניתו. הדר סיפר:

[שמחי ואני] הסתובבנו ליד החדר של ענבר ועמית [גבאי] ואז הלכנו דרך החורשת זיתים לחדר של אסף. הגענו לשם ואז פתחו עלינו [באש בעוצמה של] כיתת רתק. אנחנו עד הרגע הזה לא חשבנו שיש מחבלים, זה היה באזור שעה שמונה, אולי חמישה לשמונה. אנחנו בין בית א' לבית 1, הוא [נועם] כבר היה ליד החדר של אביב ורצה שנאסוף אותו לבית שלי. נכנסנו בין [הבתים] 5 ל-7 ל-6-8 חתכנו בחורשה, הגענו לפה, יש סרטון. פתחו עלינו כיתת ירי ויש את זה מצולם.

בסרטון שצולם בשעה 07:54 נראים הדר וגיא שמחי מתצפתים לכיוון השער הראשי, נשמע ירי קרוב, ואז צעק ליאור הצלם: "שמחי, הם פה. המחבלים! הם פה!"<sup>56</sup>

---

**53 שיחת השלמה טלפונית עם הראל אורן** על ידי ענת שטרן, 23 ביולי 2024; בריאיון עימו סיפר אביב, כי "פבר התלונן כל הבוקר בקבוצה של החברים שהראל לא נותן לו נשק": **ריאיון אביב**.

**54 ריאיון עם סמ"ר הדר**, על ידי ענת שטרן, תל אביב, 26 בפברואר 2024 (להלן: **ריאיון הדר**).

**55** גל סיפר כי בשלב זה הלך יחד עם הדר, שמחי ויונה לעבר הדירה של הדר על מנת להתמקם שם, ואז הגיעו לדירתו של הדר האחים שקד וגבע אהרון. השניים רצו לחזור לדירה של אביב, כנראה כדי לחבור לבת זוגו של שקד שנשארה שם. השישה יצאו לעבר דירתו של אביב, שם ראה גל כי חברו מגדרה ליאור הוא היחיד מהחבורה שנמצא בה, ועל כן החליט להישאר עימו. **ריאיון גל; ריאיון אביב**.

**56 ריאיון הדר**; כתבת טלוויזיה שבה רואיין נועם. דני קושמרו, "חנק בידים חשופות. גיא שמחי נלחם במחבלים והציל 30 מחבריו", אולפן שישי, **קשת 12**, 28 ביוני 2024 [https://www.mako.co.il/news-n12\\_magazine/781730bdada5e810/Article-c9eca302c835091026.htm](https://www.mako.co.il/news-n12_magazine/781730bdada5e810/Article-c9eca302c835091026.htm)





סמ"ר הדר וגיא שמחי בתצפית לכיוון כביש הכניסה לקיבוץ, שעה 07:54. צילום מסך מתוך סרטון, באדיבות משפחת שמחי.

מאחר שברשותם היה רק רובה אחד מסוג אֶסֶסֶס 16 ומחסנית אחת, החליטו שלושת הצעירים לחזור במהירות לדירתו של הדר. בשעה 08:03, כשהם כבר בדירה, התקשר סמ"ר הדר למפקד הצוות שלו ב'מגלך' ודיווח לו כי ישנם מחבלים בקיבוץ. מפקדו וידא שנשקו האישי של הדר נמצא בידו והורה לו להסתגר בממ"ד. בשעה 08:08 התקשר הדר לרבש"ץ, כדי להתריע בפניו על כניסת המחבלים, אך זה היה עסוק בלחימה סמוך לשער האחורי של הקיבוץ ועל כן לא ענה לו. בניסיון להשיגו בכל זאת, כתב הדר ב־08:08 הודעת ווטסאפ להראל: "יש מחבלים בשכונה של הצעירים. דחוף, הם פה אצלי".<sup>57</sup> הדר וגיא שמחי נשארו מחוץ לממ"ד

57 ריאיון הדר; מסמך תיעוד שיחות טלפון הראל אורן, 7 באוקטובר.

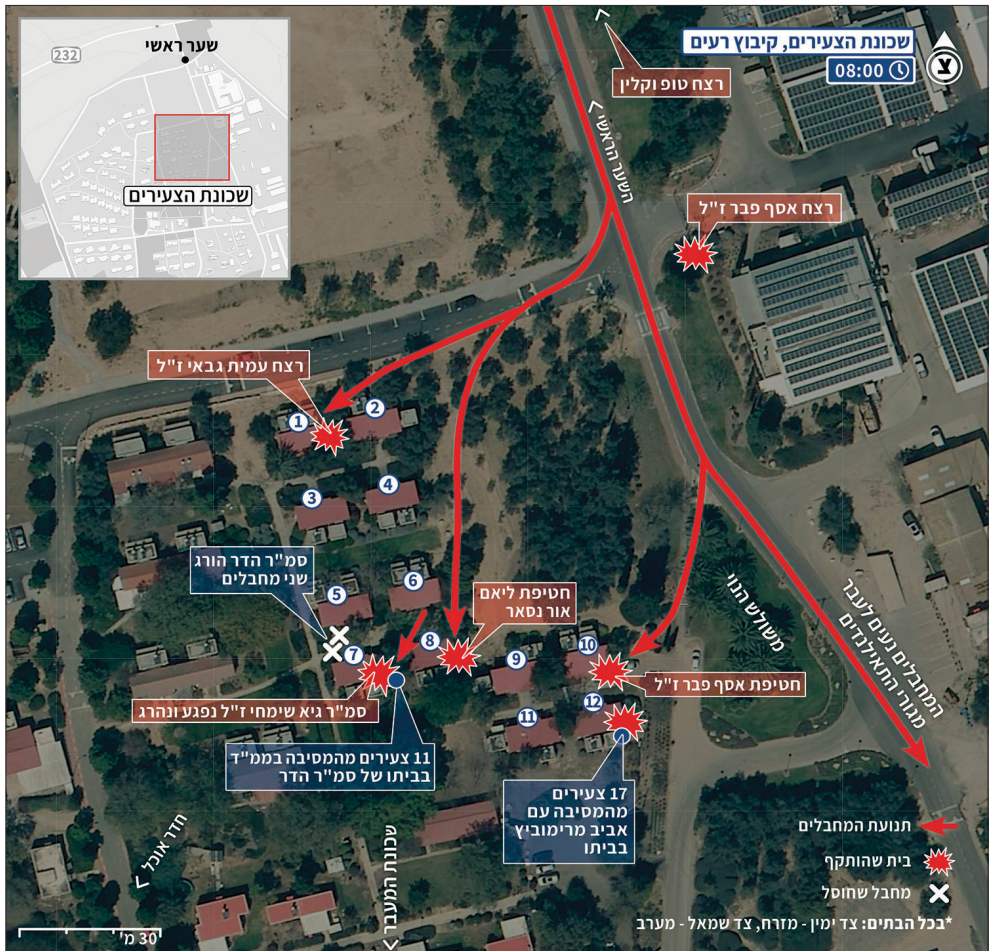


שבו התחבאו באותה עת 11 צעירים וצעירות.<sup>58</sup> באותה שעה התחבאו בדירתו של אביב, בנוסף לו עצמו, עוד 17 צעירים וצעירות שהגיעו מן המסיבה וארבעה צעירים נוספים הסתתרו בבית הכנסת בחלק המערבי של השכונה.<sup>59</sup> בעוד הירי מכיוון השער הצפוני נמשך, סירב גיא שמחי, שלא היה חמוש, להיכנס לממ"ד ונשאר בסלון הבית יחד עם חברו הדר. השניים תצפתו מבעד לחלונות כדי לאתר את כוח המחבלים. כך סיפר הדר על שקרה באותם רגעים:

[...] אני נעמד במטבחון של הדירה. אחרי שאני מנתח את הדירה ומבין שיכולה להיות היתקלות בתוך הדירה, אני בודק איפה אני יכול לראות משני הכיוונים, גיא [שמחי] נצמד לאחד החלונות ומתצפת החוצה. כל האנשים בתוך הממ"ד. זה היה דחוס. [...] בשלב מסוים הוא [גיא שמחי] אומר לי: אני רואה מחבל בשכונה שלך, בין [בתים] 6 ל-8 [מתייחס לעזר שהונח בפניו]. אני מסתכל עליו עם כוונת על הראש ומחליט שאני לא יורה, כי אמרתי: אם אני יורה אני מעורר את המרחב, אני יודע שהם הרבה לפי כמות הירי, ואני אחד, ואני נותן להם אינדיקציה שיש פה חמושים, הם יפתחו ב'רטוב' עם רימונים וכו'. באותה שנייה המחבל יוצא לי מהזווית עין. אחד האנשים [שהסתתרו בממ"ד] שכח טלפון בסלון ומקבל צלצול על רועש, הכול שקט ופתאום שומעים צלצול על רועש. הם [המחבלים] ישר מתחילים לנער בחוזקה את הדלת של החדר. הם יורים במנעול וזורקים פנימה רימון הלם, בדיעבד הסקנו מזה שהם רצו לחטוף ורצו להפחיד ולא ידעו שאני מחכה חמוש בפנים. הם הסתבכו עם הדלת, אני חיכיתי. שמחי בזמן הזה הגיע למטבח ונעמד מאחורי. [...] הרימון דפק לי את השמיעה, האדרנלין התחיל לעבוד, עלה לי הדופק, הבנתי שביני לבינם יש קיר והם יבואו. אני קולט שנכנס מלא אור לחדר, שהדלת נפתחה לרווחה. אני עושה "זיג ערבי" –

58 11 הצעירים שהתחבאו בדירתו של הדר הם: נועם הרוש, דולב ביטון, גל גמבש, נועם דניאל, תומר זלק, יוסף שחר, נדב ליברמן, בן סעדה, יואב עובדיה, טל פרידמן ויונתן אב.

59 שמותיהם של 17 הצעירים שהתחבאו בדירתו של אביב, בנוסף אליו: עידו טביב, רומי לוי, סער הרשקו, שקד אהרון, גבע אהרון, אלה אנגר בן שמחון, אופק בן מדה, עמית הנגבי, תום וייס, קרן חזקיה, דניאל לפידות, יהודית סדן, אנה פפקיאן, דניאל צודיק גלילוב, גל, ליאור ושני שוורץ. בבית הכנסת הסתתרו גל גבעתי, ג'ואל נעמי דהן, טל מזור ועומר פז. חיים המאירי חבר הקיבוץ פתח להם את בית הכנסת, הוא ואשתו טלי היו עימם בקשר במהלך כל היום ולאחר מספר שעות הכניסו אותם לביתם הנמצא בסמוך. **ראיון חיים וטלי המאירי**, ע"י ענת שטרן, תל אביב, 11 בדצמבר, 2024, ראו גם: נועם (דבול) דביר, "ללמוד, לחיות: מהמסיבה ברעים, ללחימה בעזה ובחזרה לספסל הלימודים", **ישראל היום** <https://www.israelhayom.co.il/magazine/special/article/15222088> 7.2.2024



תרשים מהלכי הקרב בשכונת הצעירים.

מחזיק את הנשק ויורה מעבר לקיר בלי לראות. אני עוצר את הירי. יש קיר שמפריד בין המטבח לכניסה של חצי מטה, המחבל לא הבין מאיפה ירו עליו, חשב שירו עליו מהחלון שפונה ל[בית] 8 או אולי מהממ"ד. המחבל נכנס והסתכל לשני המקומות והיה עם הגב אלינו. שמחי לקח החלטה, וקפץ עליו. הוא הסיט את הנשק, אחרי שניות בודדות הם נהדפו אחד מהשני, יריתי במחבל בכניסה, לקח לו זמן ליפול. הבנו שהם היו מסוממים, כמה כדורים ונפל. אני עם כוונת לדלת, רואה מחבל מתחת למשקוף, יריתי שלושה כדורים, שניים פגעו למחבל בראש והשלישי המשיך הלאה, אני קולט מאחוריו

שלושה מחבלים מחכים, אני קולט שאני בגמר [ללא תחמושת], אני זורק את עצמי למטבח, גיא ואני החלפנו מבטים, הבנו שזה הסוף, הם נכנסים פנימה ואז אנחנו או חטופים או הרוגים. אין לנו דרך אחרת לצאת מזה. אני מחכה עם הפנים לאמצע החדר, הרגשה מייאשת ומפחידה, [של] השלמה עם המוות...<sup>60</sup>

לאחר שהרג שני מחבלים, זיהה הדר שלושה מחבלים נוספים מעבר לדלת, אך כאמור נגמרה לו התחמושת. גיא שמחי והדר נסוגו למטבח הדירה, בהבינם שחייהם עומדים בסכנה. המחבלים זרקו רימון לחלל הבית ולאחר כמה שניות רימון נוסף. מייד עם זריקת הרימון הראשון שבר הדר את חלון השירותים בקת הנשק שבידו, טיפס על הניאגרה, יצא מן החלון וטיפס לגג ביתו. רימון נוסף נזרק לתוך הבית, וגיא שמחי נע מייד אחרי חברו; ייתכן שאף נפצע מן הרימון השני. גופתו נותרה בסמוך לבית. שלושה כתמי דם על קיר הבית מעלים אפשרות לפיה שמחי לא הבין שחברו עלה לגג, ויצא אל מחוץ לבית במחשבה להימלט, אך נורה שם בידי המחבלים.<sup>61</sup>

בעקבות זריקת הרימונים החל הבית לעלות באש. סמ"ר הדר, אשר נפצע ברגלו מרסיס, היה משוכנע שחברו הטוב, גיא שמחי, נהרג בבית.<sup>62</sup> הוא נשאר באפיסת כוחות על הגג, וייתכן שאף איבד את הכרתו. בשעה 12:15 לערך, עם הגעת כוח היחידה הרב-ממדית לקיבוץ, הזדהה הדר כישראלי וכלוחם, ירד מן הגג, לקח מחסניות עבור נשקו האישי והצטרף ללחימה (כשהוא יחף). מאוחר יותר חבר לרבש"ץ ולכיתת הכוננות ויחד עם חברו אביב סייע בביצוע משימות שונות עד לפנות בוקר של 8 באוקטובר. גופתו של גיא שמחי חולצה בשעות הלילה המאוחרות בסיוע מג"ד בא"ח כפיר, כוח מסיירת 'חרוב' ורבש"ץ הקיבוץ, ונמסרה לאביו, תא"ל (במיל') דדי שמחי, שווידא באופן אישי שתגיע למחנה שורה.<sup>63</sup> פעולותיהם של סמ"ר הדר וסמ"ר גיא שמחי הובילו לכך שהמחבלים היו משוכנעים כי אין אנשים נוספים בבית העולה באש, ולמעשה הצילו את חייהם של 11 הצעירים והצעירות שהסתתרו בממ"ד. 28 הצעירים שמצאו מסתור בשני הממ"דים חולצו בידי כוח היחידה הרב-ממדית, כיתת הכוננות ומשטרת ישראל בשעה 12:30 בצהריים לערך.

**60 ריאיון הדר.**

**61 ריאיון עם דדי ואורית שמחי** (הוריו של גיא שמחי ז"ל) על ידי ענת שטרן, גדרה, 29 ביולי 2024 (להלן: **ריאיון דדי ואורית שמחי**).

**62** בסרטון שצילם הדר למחרת בחדרו השרוף, הוא ציין: "[...] חבר שלי נהרג פה במקום, אני הצלחתי להימלט מהחלון הזה". **סרטון החדר של הדר**, 8 באוקטובר 2023, באדיבות הדר.

**63 ריאיון דדי ואורית שמחי.**

## התקפת המחבלים בשער הדרומי

בזמן שבו פרץ כוח המחבלים העיקרי לקיבוץ, בסביבות השעה 08:00 בבוקר, שמעו הרבש"ץ הראל אורן וחבר כיתת הכוננות עומרי בן ישי רעש חזק של פיצוץ, והניחו שהגיע מכיוון השער האחורי של הקיבוץ הפונה לכביש 234.<sup>64</sup> כאמור, לאחר שחברי כיתת הכוננות נפגשו בפינה הצפון-מערבית של רעים, יצא הרבש"ץ לאסוף את עומרי בן ישי מביתו בדרום הקיבוץ. השניים נעו רגלית במגמת סריקה דרך החורשה מדרום לביתו של בן ישי, וראו 10-15 מחבלים צועדים בחורשה ליד מגרש הכדורגל הסמוך לשער האחורי של הקיבוץ. עומרי זיהה כי מדובר במחבלים, פתח לעברם באש והרג אחד מהם בקצה החורשה. על פי עדותו, בשלב זה נעצרה תנועת המחבלים; הם חזרו לאחור (ככל הנראה לשני הטנדרים שנותרו סמוך לשער הדרומי של הקיבוץ) והביאו עימם מקלעי פִּי-קִי. אז פתחו המחבלים באש לעבר הראל ועומרי שהתמקמו במרחק 70-80 מ' מהם בחורשה, מצפון למבני החינוך.<sup>65</sup> מאחר שראו כי אינם מצליחים לפגוע במחבלים, והתקבלה אינדיקציה לחדירת מחבלים בשער הראשי, קרא הראל בקשר לצמד אימרי בונים וניב טוביה שיגיעו כדי לאגף את המחבלים מכיוון מערב. הללו התחילו לנוע לדרום הקיבוץ, ואילו הצמד הראל ועומרי התפצל, חזר לרכב של הראל ונע דרך ציר פנימי בתוך היישוב ('ציר הגנים') לעבר שכונת הצעירים, ממנה הגיעה קריאתם של נעם ויניב שהתריעה על כניסת המחבלים מן השער הראשי.<sup>66</sup>

עם הגיעם לשכונת הצעירים, תפסו הראל ועומרי עמדה ליד בית הכנסת של הקיבוץ, הסמוך לכביש פנימי התוחם את שכונת הצעירים ממערב. הם זיהו את הטנדרים של המחבלים שחדרו לקיבוץ וכן שלוש חוליות נעות בתוך שכונת הצעירים, ואת ביתו של סמ"ר הדר עולה באש. בשעה 08:56 חילצו את פלג, בנו הבכור של הראל, ואת בת זוגו עדי מדירתו

<sup>64</sup> **ריאיון הראל אורן.** ייתכן ששמעו את הפיצוץ שהגיע מהשער הקדמי, משום שהמחבלים נכנסו לקיבוץ דרך הפישפש בשער האחורי ולא פוצצו אותו. **ריאיון עם אורן אחרק, חבר כיתת הכוננות,** על ידי ענת שטרן, קיבוץ רעים, 14 ביולי 2024 (להלן: **ריאיון אורן אחרק**).

<sup>65</sup> סמוך לשורת הברושים נמצאו תרמילים רבים של תת מקלע מסוג פִּיִּקִי המעידים על מקום המחבלים, סיור שטח בקיבוץ רעים, 14 ביולי 2024.

<sup>66</sup> בשיחה עימו הסביר הראל כי קיבל אינדיקציה לחדירת מחבלים, ככל הנראה גם רצה לבדוק מה עם בנו המתגורר בשכונה. שיחת השלמה טלפונית עם הראל, 23 ביולי, 2024. תו"ל פעולת כיתת כוננות כפי שתורגל במהלך כל התרגילים הוא שדכן בשער הראשי, **ריאיון אילן כהן.**





אופנוע מחבלים ולידו מטול ארפיג'י בשכונת הצעירים. צולם ב-8 באוקטובר בשעות הבוקר, מקור: סא"ל פ'.

הסמוכה לעמדה שבה התמקמו.<sup>67</sup> עומרי והראל פעלו על מנת לבודד את שכונת הצעירים ולמנוע מעבר מחבלים לשכונות אחרות. לשם כך נעו על הציר התוחם את השכונה ממערב תוך כדי החלפת עמדות. הם ירו בשני מחבלים שהסתובבו בין הבתים; אחד המחבלים, שגופתו נמצאה לאחר מכן בין הבתים 3 ו-5, זרק עליהם רימון והם השיבו אש ופגעו בו; מייד לאחר מכן זיהו מחבל נוסף בטווח של 15 מ' לערך, סמוך לבית ג', ירו לעברו ופגעו גם בו. הירי של צמד חברי כיתת הכוננות יזם רקטת ארפיג'י, שהייתה על גופו של מחבל זה (ההבזק והרעש פגעו בראייתם באופן רגעי וגם בחוש השמיעה, ומאותו רגע תקשרו בעיקר בעזרת תנועות הידיים). מחבל שלישי, רכוב על אופנוע, נורה בפינה הצפון-מערבית התוחמת את השכונה. גופתו לא אותרה

**67** שיחת השלמה טלפונית עם הראל, 23 ביולי 2024; התכתבות ווטסאפ עם פלג אורן, 21 ביולי 2024; הראל התקשר לאישתו קרן בשעה 09:03 כי להודיע לה שפלג בדרכו אליה. פלג התקשר לאימו בשעה 09:20 כדי שתפתח לו את הדלת. בריאיון השלמה ב-11 במרס 2024, סיפר הראל שהתקשר לאלמוג רז שכתנו של פלג על מנת לחלצה, והיא ענתה שאינה בקיבוץ אלא אצל בן זוגה במושב דקל.

בתום הקרב, וייתכן שפונה פצוע או הרוג בידי המחבלים.<sup>68</sup> ייתכן שהצמד פגע במחבלים נוספים, אך אין ודאות בכך.<sup>69</sup> עומרי והראל המשיכו לירות לעבר המחבלים ולהחליף עמדות עד שעמדו בפני גמר התחמושת, ככל הנראה סביב השעה 09:45. הם נעו לעבר נשקיית הקיבוץ כדי להתחמש מחדש ולאסוף נשק ארוך וציוד לחימה כדי להעבירו לחבר הקיבוץ רון אסף (בובו),<sup>70</sup> שיצטרף לחימת כיתת הכוננות בשעה 10:15 לערך (ראו בהמשך).

### קרב בלימה באזור מבני החינוך – סיפורם של ניב טוביה ואימרי בונים

סגן הרבש"ץ ניב טוביה וחבר כיתת הכוננות אימרי בונים פגשו, כאמור, את חבריהם בפינה הצפון-מערבית של הקיבוץ בסביבות השעה 07:30 בבוקר. הם ראו את רכבי המחבלים מגיעים ושמעו את הירי מהכבישים 232 ו-234. לאחר חלוקת הצמדים הנחה הראל את אימרי וניב להגיע לעמדת תצפית סמוך לשער בית הקברות, בגדר המערבית של הקיבוץ. הם נעו לאורך הכביש הפנימי סמוך לגדר המערבית, שמעו ירי במרחב וראו טנדרים נוסעים דרומה. בנוסף, ראו מסוק מתקרב לכיוון האוגדה ושני טילי נ"מ [נגד מטוסים] נורים לעברו.<sup>71</sup>

בשעה 07:55, בזמן שבקשר הפנימי של כיתת הכוננות דווח על הגעת רכבי המחבלים לשער הצפוני, ראו ניב ואימרי מספר טנדרים מתמקמים על צומת רעים ושני טנדרים שנוסעים דרומה, לשם הנחת מארב על ציר 234 או

<sup>68</sup> בריאיון לפרויקט עדות 710 סיפר בובו, כי ראה גופת מחבל על אופניים בקצה השכונה בשעה 11:00 לערך, אך גופה זו לא נותרה בשטח. תמונת אופנוע ולידו מטען ארפי"ג' שעליו עדיין מורכב ראש הרקטה צולמה ב-8 באוקטובר בנקודה. **ריאיון עם רון אסף (בובו)** על ידי איל להב ורון אליה, **עדות 710**, מלון ספורט, אילת, 2 בדצמבר 2023 <https://www.edut710.org/testimonies/ron-assaf-reim>

<sup>69</sup> **ריאיון הראל; ריאיון עומרי.**

<sup>70</sup> לפי בדיקת שיחות הטלפון של הראל, בובו התקשר אליו בשעה 08:49, אך השיחה לא נענתה. בשעה 09:15 הוא התקשר בשנית ובשלישית בשעה 10:02. הראל מעריך שבשיחה הראשונה ביניהם בובו ביקש נשק, ושבזמן השיחה השנייה הוא כבר היה בדרכו להעביר אליו את הנשק הארוך. **ריאיון עם הראל אורן**, 22 בינואר 2024.

<sup>71</sup> **ריאיון עם אימרי בונים**, על ידי ענת שטרן, קיבוץ רעים, 15 בפברואר 2024. **ריאיון ניב טוביה**. אורן אחרק ציין בריאיון עימו כי מצא זביל של טיל אס-אי-7 בתוך הקיבוץ, ולא ברור אם מדובר באותו ירי. **ריאיון עם אורן אחרק חבר כיתת כוננות** על ידי ענת שטרן, קיבוץ רעים, 21 בפברואר 2023, וכן בתל אביב, 29 בפברואר 2023. בתיעוד של מצלמת גופר של מחבלים שהיו בצומת גמה, נראה שגיור טיל אס-אי-7 בשעה 07:30. מצלמת ראש מספר 1, קובץ 3957, **מחקר קרב מחנה רעים**, תודתי לסא"ל (במיל) עמרי שבתאי.



שהמשיכו לעבר השער האחורי של הקיבוץ.<sup>72</sup> נוכח תנועת רכבי המחבלים, החליטו השניים להתקדם לכיוון שכונת המעבר שבמרכז הקיבוץ ולא להישאר סמוך לגדר המערבית.<sup>73</sup> בשעה 08:02 תיעדה אותם מצלמת האבטחה על גג מזכירות הקיבוץ צועדים לעבר אזור זה. בעודם בדרכם, התקבלו שני דיווחים: מן השער הצפוני דיווח נעם גבאי סגן הרבש"ץ שהמחבלים נכנסו לקיבוץ; ומן השער הדרומי דיווח הראל הרבש"ץ – שבאותו זמן ניהל עם עומרי חילופי אש מול חוליה שחדרה ליישוב – כי הם מנתקים מגע לעבר נעם גבאי בשער הצפוני. הראל קרא לניב ולאמרי להגיע לאזור בתנועת איגוף דרך בתי החינוך.<sup>74</sup> השניים, שכבר היו בקרבת מקום, נעו לעבר בתי החינוך ותפסו עמדה על הכביש התוחם את האזור ממערב, במטרה לעכב את המחבלים ככל שיוכלו ולבודד את השכונה, בדומה לאופן שבו פעלו הראל ועומרי בשכונת הצעירים באותו זמן ממש. ככל הנראה, החלטה אינסטינקטיבית זו של ניב ואמרי מנעה מסע הרג בין בתי שכונת המעבר.

אימרי וניב הגיעו לאזור שכונת המעבר וזיהו את המחבלים בחורשה שמדרום למבני החינוך בעת שהתארגנו מחדש לאחר ההיתקלות שלהם עם הראל ועומרי. השניים פתחו לעברם באש וככל הנראה פצעו מחבל אחד. בשעה 08:15 דיווח ניב טוביה בקבוצת הווטסאפ של כיתת הכוננות: "ניב ואימרי ליד הפרדס הקטן ואוהל יש פה חוליה פגענו קצת אבל יש עוד הרבה".<sup>75</sup> בשעה 08:21 תיעדה מצלמת האבטחה של המזכירות כוח של שמונה מחבלים נע מדרום-מזרח הקיבוץ לעבר מבני החינוך. ניב ואימרי שמעו את המחבלים נכנסים "באש וצרחות" לתוך "הבית הסגול", (בית דוכיפת) המשמש כמתנ"ס לחינוך הבלתי פורמלי שהיה ריק בשעה מוקדמת של שבת, ולשאר מבני החינוך וחדר הכושר. במשך כחצי שעה<sup>76</sup> הם ירו לעבר המחבלים והחליפו עמדות על מנת לעכבם ולמנוע מהם להתקדם לעבר שכונת המעבר המאוכלסת במשפחות. סיפר אימרי:

<sup>72</sup> על פי מצלמת האבטחה של נתיבי ישראל בצומת אורים לא הגיעו מחבלים מכיוון כביש 234 רעים בשעה זו אלא רק בשעה 06:59 בבוקר. **מצלמת נתיבי ישראל**, 7 באוקטובר 2023.

<sup>73</sup> **ריאיון אימרי**.

<sup>74</sup> **ריאיון ניב טוביה**.

<sup>75</sup> **התכתבות ווטסאפ כיתת הכוננות של קיבוץ רעים**, 7 באוקטובר 2023.

<sup>76</sup> בשעה 08:55 דיווחו מספר חברי קיבוץ המתגוררים בשכונת המעבר, כי יש ירי חזק סמוך לביתם. ככל הנראה הם שמעו את הקרב שהתנהל בין ניב ואימרי לבין המחבלים. **סרטון ווטסאפ רעים - הבית שלי**.

אמרנו אם הם נכנסים לשכונה אין לנו סיכוי מולם, היו לנו שתי דקות להבין את הסיטואציה שבה נחליט איפה יהיו הקרבות. רצנו לשורה האחרונה של הבתים. הם ליד הכביש פתחו מפקדה בפרדס הקטן ליד המגרש כדורגל, ירינו כדור אחד מכל בית. היו 15 [מחבלים], הם לא באו כי זיהו את הירי שלנו. ידענו, אם ילכו לאזור הזה איפה שמתחנכים ילדים א-ג ולידו ד-ו, ובהמשך חדר כושר משרדים מזכירות [בוטיק] גוטיק – כל הבתים ריקים. יש פינת חי, הם לא הכירו, היא מגודרת וזה אילץ אותם להסתובב, וגם האדמה חרושה וקשה ללכת בה. באנו נסתרים מהשיחים. כמו שאנחנו מסיימים רצים מסביב וירינו שוב, רצים יורים. הם נכנסו לבתים, נתפסו עליהם ויכולנו להכיל את הסיפור [...] זה נתן לנו להרוויח זמן – הם יוצאו אנרגיה על בתים ריקים להיכנס לנסות לחטוף, ובין לבין הם יקבלו כדורים. [...] אנחנו לא מפסיקים לזוז בעיקר רצים...<sup>77</sup>

כבני המקום, ניצלו ניב ואימרי באופן אינסטינקטיבי את היכרותם עם השטח. המעבר בין העמדות וההבנה איזה שטח נסתר והיכן יהיו חשופים לאש האויב אפשרו להם לבדוד את השכונה ולפעול תוך ניצול יתרון המגן, ומנעו את התקדמות המחבלים לעבר שכונת המעבר ושאר הקיבוץ. לאחר שהבינו כי הבתים ריקים, עצרו המחבלים בחורשה, סמוך לפינת החי. ניב ואימרי נעו לעברם מכיוון מערב וזיהו את המחבלים מתארגנים. ניב הבחין שרובם מסתכלים דרומה אל השער האחורי של הקיבוץ; ייתכן שהמתינו לתגבורת או להוראות, או שהבינו בירי של כוח המחבלים על ציר 234 מחוץ לקיבוץ. הצמד פתח באש לעבר המחבלים ופגע להערכתם בארבעה-חמישה מהם. הבחירה שלא להישאר סטטיים אלא לנוע בתנועת איגוף אפשרה לשני חברי כיתת הכוננות להפתיע את המחבלים ולשבש את תוכניתם. בשלב זה, חלק מן המחבלים נסוגו לכיוון הפרדס הקטן שליד השער הדרומי. גופתו של אחד המחבלים שנפגע מירי של ניב נותרה מוטלת בין שורות העצים במהלך כל היום.<sup>78</sup> שלושה מחבלים (אחד מהם נושא מקלע כבד) נצפו צועדים צפונה לכיוון הכוח התוקף העיקרי, ככל הנראה לשם התארגנות מחדש.

**77 ריאיון כיתת הכוננות.** אימרי העריך שהקרב נמשך שעתיים, אך הערכת הזמן אינה מדויקת, ככל הנראה נמשך הקרב הזה כחצי שעה.

**78 ריאיון ניב טוביה.** ייתכן שחלק מכוח זה התפצל ונע לעבר שכונת הצעירים. בשעה 08:30 תיעדה מצלמת האבטחה של המזכירות ארבעה מחבלים נעים לעבר אזור השער הראשי. בשיחה מאוחרת העריכו ניב ואימרי, כי בסך הכול מנה הכוח שנכנס לקבוץ מן השער האחורי כ־20 מחבלים. **שיחה להשלמת פרטים עם אימרי בונים וניב טוביה,** תל אביב, 24 בספטמבר 2024.



התכתבות בין רעות קארפ לדביר קארפ לפני שנרצח והמשך ההתכתבות עם ביתה דריה לאחר הרצח. משמאל מבט אל כתובת חמאס על קיר הממ"ד "אל-קסאם לא הורגים ילדים" ממקום מושבה של דריה. באדיבות רעות קארפ.

בזמן ששני צמדי כיתת הכוננות בודדו את שכונת המעבר במרכז הקיבוץ ואת שכונת הצעירים בצפון, החלו לזרום ידיעות על הנעשה בשאר חלקי הקיבוץ באמצעות קבוצת הוואטסאפ 'רעים הבית שלי'. חלק מן הידיעות הללו הועברו לוואטסאפ של כיתת הכוננות באמצעות ראש צח"י אילן כהן ששהה בנתיבות, ועוז בנאי חבר כיתת הכוננות ששהה בחו"ל. בקבוצת הוואטסאפ של כיתת הכוננות דיווחו השניים בשעה 08:15 כי מחבלים מסתובבים באזור שכונת נעורים.<sup>79</sup> בשעה 08:20 החלו להגיע קריאות לעזרה ובקשות למשלוח כוחות

<sup>79</sup> הדיווחים בהתאם לשיחות טלפון שקיבלו אילן ראש צח"י ועוז בנאי מיסמין (עימה שהתה ערבה, אישתו של חבר כיתת הכוננות עומרי, שהייתה בחודש החמישי להריונה) ואיתמר מזרחי, ששהה בביתו של עוז יחד עם ידידה מחו"ל. בשעה 09:15 נראים ניב ואימרי במצלמת המזכירות נעים לעבר שכונת הנעורים, כדי לבדוק מה שלום חברי הקיבוץ הנמצאים שם. הם סייעו לאיתמר מזרחי להסתגר בממ"ד, ומאחר שלא אותרו שם מחבלים חזרו לאזור שכונת המעבר בשעה 09:25. **התכתבויות וואטסאפ אילן כהן; מצלמות אבטחה רעים; ריאיון ניב; ריאיון אימרי.**

צבא לשכונת הצעירים. ההודעה הראשונה מאותו בוקר שהופיעה בקבוצת הקיבוץ הייתה זו ששלח אביב, אשר בדירתו הסתתרו צעירים שברחו מן המסיבה. בשעה 08:21 דיווח אביב שיש אצלו פצוע בשכונת הצעירים; הכוונה לשקד אהרון, שנפצע מירי המחבלים אל דלת הממ"ד שבו הסתתר בחדרו של אביב, שהתבצע באותם רגעים ממש שסמ"ר הדר וגיא שמחי נלחמו במחבלים בבית השני. צעירים נוספים ביקשו אף הם שיגיעו כוחות צבא לשכונה; חלקם אף יצרו קשר ישיר עם אילן כהן בבקשה לעזרה.<sup>80</sup>

בשעה 08:26, חמש דקות לאחר שהחלו להגיע הודעות על מחבלים בשכונת הצעירים, דיווחה רעות קארפ, חברת קיבוץ ששהתה באותו בוקר ביהוד, כי בן זוגה לשעבר דביר קארפ נרצח דקות ספורות קודם לכן, וילדיה דריה ולביא נמצאים לבד בביתם. היא שלחה מספר הודעות ברצף: "דחוף דחוף לבית של דביר. דריה ולביא לבד. דביר נרצח. דחוף. בבקשה. דחוף דחוף. בבקשה".<sup>81</sup> דריה, בתם בת העשר של רעות ודביר קארפ, התקשרה לאימה ממחבואה בממ"ד וסיפרה כי אביה דביר (בן 46) ובת זוגו סתיו קימחי (בת 35) נרצחו, והמחבלים מסתובבים בבית ככל הנראה על מנת לטפל באחד המחבלים שהאב הצליח לפצוע לפני שנרצח.<sup>82</sup> המחבלים נכנסו לממ"ד, זיהו את דריה ואת אחיה בן השמונה מסתתרים מתחת לשמיכה, כתבו בליפסטיק על הקיר "אליקסאס לא הורג ילדים" ועזבו את הבית.<sup>83</sup> עוד בטרם הגיעו לביתם של דביר וסתיו חדרו המחבלים לביתה של ורדה הרמתי, בת ה-81, שהתגוררה בסמוך, ורצחו אותה במיטתה. בן זוגה של ורדה, בועז, מצא את גופתה בממ"ד ודיווח על הרצח למשפחתה.<sup>84</sup>

**80 ריאיון אילן כהן.**

**81 סרטון ווטסאפ רעים – הבית שלי.**

**82** בדירה נשארו תחבושות מוכתמות בדם וציוד רפואי של המחבלים. **ריאיון ניב. ריאיון רעות קארפ,** על ידי ענת שטרן, תל אביב, 15 באוקטובר, 2024.

**83** "דריה בת 10, לביא על הרצף האוטיסטי בן 8.5 לקח שלוש שעות עד שהגיע מישור. גולן ספטון הגיע לחלץ, לקח אקדח נשאר איתם בבית 9.5 שעות. צופית ספטון כתבה לרעות שגולן יבוא. גולן רץ לבית, מרחק 200-150 מ'. הם הגיעו לבית ביהוד בשעות הערב". תסכית רדיו "אין מקום אחר – רעים", **כאן 11**, דקה 13; יפעת מנהרדט "שמעה את בתה מדווחת שאביה נרצח לנגד עיניה: 'כתבה לי 'הצילו' YNET, 9 באוקטובר 2023 <https://www.ynet.co.il/laisha/article/hyizb11z116> קטעים מהקלטת השיחה בכתבת **ערוץ 13**, ליאור ורוזבלסקי, "אמא זאת דריה, אבא נרצח: ההקלטות המצמררות של רעות ובתה מהממ"ד ברעים", 1 בדצמבר 2023, [https://13tv.co.il/item/news/\\_/domestic/internal/qgbx6-903829764](https://13tv.co.il/item/news/_/domestic/internal/qgbx6-903829764)

**84** ראו דבריו של ניב: **סרטון שיח כיתת כוננות רעים**, מלון ספורט אילת, 9 באוקטובר 2023, סרטון באדיבות אלדד אלוני.

## הפרצה בגדר המערבית

בנוסף לחדירה מהשער הראשי הצפוני ומהשער האחורי, חדר לקיבוץ כוח נוסף בהיקף משוער של כ־25 מחבלים דרך פרצה בגדר המערבית. כשעה לאחר כניסת המחבלים לקיבוץ, החל בשעה 09:12, שלחו חברי רעים המתגוררים בשכונה המערבית הסמוכה לגדר הקיבוץ רצף של הודעות, שבהן דיווחו כי מחבלים מנסים להיכנס לבתיהם או נמצאים סמוך להם. הדיווח הראשון הגיע מחברת הקיבוץ סוניה גפנר, ששהתה בביתה עם בעלה, בתה עדן ובן זוגה. עדן דיווחה בטלפון של אימה מספר פעמים כי מחבלים נמצאים בקרבת הבית ואף נכנסו לתוכו.<sup>85</sup> בשעה 09:29 דיווחה רוני מרודי מזכירת הקיבוץ כי המחבלים אצלם,<sup>86</sup> ודקה לאחר מכן דיווחה מיכל מרום המתגוררת אף היא בבית הקיצוני הסמוך ביותר לגדר כי המחבלים נכנסו לבית המשפחה. בשעה 09:32 כתבה רותם פבר: "גם אצלנו שומעים כאילו הם בבית. מנסים להיכנס וריח של אבק שריפה". המחבלים הציתו את בתיהם של משפחות מרום, פבר, כהן וטלקר המתגוררות בסמיכות אלו לאלו בשכונה המערבית של הקיבוץ. בריאיון לפרויקט **עדות 710** סיפרו אורי ואלה טלקר, שני צעירים בני 21 ו־23, על הנעשה באותן שעות בביתם. וכך סיפרה אלה:

בסביבות השעה תשע-תשע וחצי בערך אנחנו מתחילים לשמוע רעשים ממש מהבית שלנו. אתה עוצר את הנשימה, אתה לא רוצה שישמעו כלום. התחלנו לשמוע רעש שלא הצלחנו להבין מהו, נמשך חצי שעה בערך, שלא הבנו מה אנחנו שומעים, ואז התחלנו להריח ריח של עשן ואז הבנו שהרעש שאנחנו שומעים זה הרעש של כל ההתלקחות בתוך הבית, ואנחנו בתוך הממ"ד עם כל הבית בוער. [...] ומאז ישר התחלתי לברר בטלפון בהודעות מה לעשות כשהבית נשרף איך אפשר למזער את הנזק שלנו עם עצמנו. ישר התחילו לכתוב אנשים לשים בדים מתחת לדלת, ואם יש בדים אז להרטיב אותם. למזלנו היה לנו את הבקבוקים שאורי הביא מוקדם יותר לתוך החדר. התחלנו לקחת בגדים מהארון לשפוף עליהם מים, לקשור חולצות על הפרצוף ולהמתין שמשוהו יקרה. באיזה שלב מתחילים רעיונות לעלות אם לצאת מהחלון ולנוס

<sup>85</sup> אחד המחבלים נכנס לבית, ניסה לפתוח את הממ"ד אך נתקל בהתנגדות, לאחר שגנב מספר חפצים עזב. **שיחה עם סוניה גפנר**, בית הפלמ"ח תל אביב, 26 בספטמבר, 2024; **ראיון אילן כהן**.

<sup>86</sup> בסרטון מצלמת האבטחה בביתם של ששון ורוני מרודי נצפו בשעה 09:25 שלושה מחבלים שניסו לפרוץ לרכב במגרש החנייה סמוך לפרצה בגדר. **סרטון אבטחה משפחת מרודי**, באדיבות משפחת מרודי.



על נפשנו, רק שלא נחנק מהעשן. תוך כדי שיחה בווטסאפ עם אבא שלנו [הוריהם של הצעירים שהו בחו"ל] הוא מאוד הרגיע אותנו. הוא אמר שהממ"ד ישמור עלינו ולהישאר בפנים. בערך ארבעים דקות חמישים דקות מאז שהתחילה השריפה דפקו לנו על החלון של הממ"ד דפיקות חזקות. לא פתחנו, חשבנו בהתחלה שזה מחבלים ואז אומרים לנו תפתחו תפתחו. עדיין לא פתחנו, חשבנו שזה מחבלים שמתחזים, מדברים עברית, עד ששמענו 'זה יגאל זה יגאל', שכנים שלנו מקצה השכונה. אז פתחנו את החלון ראינו את יגאל [הודן] ו[יענקליה] קופמן שכנים שלנו, אחד היה חמוש עם אקדח. פשוט התחלנו לרוץ, זה בהמשך השכונה הבית של יגאל, התחלנו לרוץ תוך כדי שאנחנו רואים את כל הבית עולה בלהבות, נשרף לגמרי, לגמרי להבות בגובה מטורף. ואז אנחנו מגיעים לבית של יגאל נכנסים לממ"ד בהיסטריה...<sup>87</sup>

אלה ואורי טלקר הגיעו לממ"ד בביתו של שכנם יגאל הודן מעט לפני 10:40.<sup>88</sup> למקרא ההודעות והזעקות לעזרה, ראש צח"י אילן כהן, שהיה בקשר ישיר עם חברי הקיבוץ ועם כיתת הכוננות, ביקש להפנות כוחות לעבר השכונה המערבית. בשעה 09:23 ביקש מחברי כיתת הכוננות שינועו לעבר ביתה של סוניה גפנר המתגוררת בבית הראשון הסמוך לגדר המערבית, במקביל לבית משפחת מרום שהחל לעלות באש. אימרי בונים וניב טוביה, שהיו בדרכם חזרה משכונת נעורים שבה ערכו סריקות בעקבות בקשות לעזרה של חברי קיבוץ המתגוררים בה, רצו לעבר ביתה של סוניה גפנר. הם נעו בצורה נסתרת דרך החלק האחורי של הבתים בשכונת המעבר, כשהם רואים לפנייהם את עמודי האש שעלו ממספר עצים שהמחבלים הציתו ומן הבתים שהחלו לעלות באש. הצמד ניצל את ההיכרות עם הטופוגרפיה של הקיבוץ והגיע לקצה הקיבוץ מנקודה שולטת סמוך למגרש החנייה. הם זיהו כ-25 מחבלים, חלקם הסתובבו בין הבתים וחלקם בשדה שמחוץ לגדר הקיבוץ כשהם יורים לכיוון כביש 234. ככל הנראה, המחבלים הפנו את האש לעבר רכב קרקל משטרה של יחידת יואב שהיה בדרכו למתחם המסיבה, ספג אש ממארב המחבלים ונתקע בצומת רעים.

<sup>87</sup> ריאיון אורי ואלה טלקר לפרויקט עדות 710, [ללא שם מראיין] מלון ספורט אילת, 1 בנובמבר 2023, [https://www.edut710.org/testimonies/ella\\_talker\\_reim](https://www.edut710.org/testimonies/ella_talker_reim)

<sup>88</sup> בשיחת טלפון בין נעם גבאי לאלה טלקר בשעה 10:49 אישרה אלה שהיא נמצאת בביתם של השכנים. שיחת טלפון בין נעם גבאי לאלה טלקר, שעה 10:49, באדיבות נעם גבאי.

ניב ואימרי פתחו באש לעבר אחד המחבלים, שנראה להם שהוא הבכיר או המפקד, אך לא הצליחו לפגוע בו. המחבלים נשכבו והשיבו אש, אך לא הצליחו לפגוע בשניים שהתמקמו בנקודת יתרון גובה נסתרת מעיני המחבלים בחסות חומת האש שהמחבלים עצמם הציתו. בשעה 09:47 דיווח ניב בווטסאפ של כיתת הכוננות, כי הוא ואימרי נמצאים בשכונה של סוניה גפנה, אך לא מצליחים להתקרב בגלל ירי המחבלים. דקה לאחר מכן שלח חבר כיתת הכוננות אורן אחרק הודעה מוקלטת, ובה שאל האם ניתן לעבור דרך הפרדס הקטן, וזאת בהודעת המשך לכך שהוא נמצא עם חוליית שוטרים מחוץ לקיבוץ. בהבינם שאין ביכולתם להתקדם לעבר השכונה המערבית בשלב זה וכי עדיף להכניס עוד כוחות לקיבוץ, החליטו אימרי וניב לסייע לאורן. הם עזבו את השכונה המערבית ונעו לעבר שכונת המעבר הקרובה יותר לשער הדרומי, כדי לחפות על כניסתו של אורן תוך כדי שיחה טלפונית לתיאום החבירה.

על אף שהשניים עזבו את עמדתם הסמוכה לשכונה המערבית, הירי שלהם, כמו גם ההזדמנות לפגוע במטרות קלות יותר הנעות על הכביש בדמות הקרקל המשטירי, גרמו ליציאתם של המחבלים מן הקיבוץ דרך הפרצה בגדר שממנה נכנסו בעת ההתקפה הראשונית על הקיבוץ. 89:10:40 דיווחי התושבים על מחבלים בשכונה המערבית המשיכו להגיע עד השעה 10:40, אך ככל הנראה הם עזבו עוד קודם לכן. ככל הידוע, לא היו מחבלים בשכונה בשלב החילוץ מן הבתים הנשרפים.

### **"מי פה המפקד? אתה חייב לבוא איתי, הם עושים פה טבח" – אורן אחרק וכניסת כוח שוטרים ראשון לקיבוץ**

מ־12 חברי כיתת הכוננות של קיבוץ רעים רק לעשרה הוקצה, כאמור, נשק ארוך על ידי צה"ל. שני חברים, בהם אורן אחרק, מילאו את כל הטפסים והצטרפו לכיתת הכוננות, אך המתינו לאישורים הרשמיים כדי לקבל נשק. בעבודתו האזרחית עובד אורן אחרק כמנהל חניון הלילה של קק"ל בפארק אשכול. לאחר שהחל ירי הטילים, מיהר לצאת מהקיבוץ חמוש באקדחו האישי, כדי לבדוק את שלומם של המטיילים ששהו בפארק, וזאת כפי שעשה פעמים רבות בעבר בזמן ירי תמ"ס לעבר העוטף. הוא הגיע לפארק בשעה 06:50 לערך, ומאחר שמדובר בשטח פתוח הנחה

את המטיילים לשכב על האדמה עם ידיים על הראש. בפארק שהו כ-200 מטיילים; חלקם החליטו לעזוב את הפארק אך רבים נשארו.<sup>90</sup> כחצי שעה לאחר הגעתו למקום, קיבל אורן מחבר הודעה עם סרטון שבו נראים מחבלים על טנדר בשדרות. הוא היה משוכנע שמדובר באירוע מבודד ולכן המשיך בעבודתו. זמן־מה לאחר מכן התקשרה אליו אישתו נועה ודיווחה כי נשמע ירי סמוך לקיבוץ. בשעה 08:15, כאשר שמע בווטסאפ של כיתת הכוננות את הודעתו של ניב טוביה, לפיה הוא ואימרי בונים פגעו במספר מחבלים ליד הפרדס הקטן, הבין שישנה חדירת מחבלים לקיבוץ והם נמצאים סמוך לביתו שבשכונת המעבה, הצמודה לפרדס הקטן. הוא מיהר לצאת מן הפארק חזרה לקיבוץ. בדרכו לשער האחורי של הקיבוץ, ממנו יצא כשעה קודם לכן, הפעיל את אפליקציית פתיחת השער כדי שזה יהיה פתוח בעת שהוא פונה ימינה מכביש 234. וכך סיפר:

כשאני מגיע השער נפתח, אני רואה טנדר מוזר, נראה עזתי. ירדתי לשביל חול של הטרקטורים והיה בינינו שיחים, אני עוצר בשיחים, מנסה להבין מה קורה. לא עוברות 10 שניות, אני חוטף מכת אש של מקלעים, צרורות משוגעים! אני עושה רוורס משוגע, [...] עושה רוורס 200 מטר, מדבר עם אישתי נועה [...] אומר לנועליה אישתי: סליחה, אני מצטער [אני] לא יכול להיכנס.<sup>91</sup>

בשעה 08:28, לאחר שנסוג משער הכניסה לעבר כביש 234, שלח אורן הודעה לכיתת הכוננות ודיווח כי יש כוח מחבלים ש"יורה צרורות" על כל מי שמנסה להתקרב לשער האחורי.<sup>92</sup> בניסיון להיכנס לקיבוץ בכל זאת, איגף אותו מכיוון מזרח כדי להיכנס דרך שער הלולים (השער הכחול הממוקם בחלק התעשייתי שבמזרח היישוב). תוך כדי נסיעה לכיוון נחל גר, ראה "מלא נערים רצים ומכוניות נוסעות בוואדי [...] אפוקליפסה". הוא הסתובב חזרה, ובכך גם הראה את הדרך לעבר הציר הראשי לרכב משטרתי ומספר מכוניות של מבלים מן המסיבה שנסעו בעקבותיו. כשהגיע חזרה לכביש 234 בסביבות השעה 08:50, כבר הגיעו

**90 ריאיון אורן אחרק.** מכוניתו של אורן נראתה עוברת בצומת אורים, המרוחק ארבע דקות נסיעה מפארק אשכול בשעה 06:44. בשעה 07:13 דיווח בתגובה לבקשתו של הראל, כי הוא אינו בקיבוץ ויעדכן לכשיחזור. **ווטסאפ כיתת כוננות; סרטון נתיבי ישראל מצלמת הדרך צומת אורים.**

**91 רכבו של אורן עבר בצומת אורים בדרך חזרה לרעים בשעה 08:20, אורן ציין כי נסע במהירות וראה שישנם כבר רכבים שנפגעו מירי בצידי הכביש, אך לא עצר. ריאיון אורן אחרק, 21 בפברואר 2024.**

**92 הודעת ווטסאפ של אורן בשעה 08:28, מסמך קבוצת ווטסאפ כיתת כוננות.**

לשם מספר רכבי משטרה. כשהוא חמוש באקדח אישי בלבד, חבר אורן לכוון משטרתי של יס"ם נגב שהגיע למקום והזהיר אותם מהימצאות מחבלים בכניסה לקיבוץ. הכוח התקדם לעבר השער האחורי והחל לנהל חילופי אש מול חוליית מחבלים ששלטה על ציר 234, מהשער האחורי של קיבוץ רעים ועד לצומת רעים המרוחק ממנו כקילומטר אחד. המחבלים ירו על הכוח מנשק קל ומקלעים משני עברי הכביש וכן ירו עליו ארבעה טילי אר-פיג'י.<sup>93</sup>

לאחר חצי שעה בערך, בשעה 09:17, נסע רכב קרקל משטרתי ובו כוח מיחידת יואב המשטרית<sup>94</sup> לאורך ציר 234 ומשך את תשומת לב המחבלים, שפתחו עליו באש. אורן דיווח על כך לכיתת הכוננות, ובו בזמן ניצל את ההזדמנות כדי להתקרב עם רכבו לגדר המזרחית של הקיבוץ במחשבה לפרוץ אותה באמצעות הטנדר שלו. תוך כדי שהוא בשיח טלפוני רציף עם אילן כהן ראש צח"י, הבין שיש נפגעים רבים בקיבוץ. בה בעת הוא זיהה כי כוח שוטרים של יחידת יס"ם נגב כבר מנהל חילופי אש בקרבת-מה לשער הקיבוץ, והעריך שייתכן כי הדרך לעבר השער תהיה פנויה. בשעה 09:40 הוא שב וניגש לכוון השוטרים שלצידו עמד קודם לכן. "אני חוזר [לשוטרים]. אומר להם: מי המפקד? עידו מכוח מגן מקיבוץ אורים מרים את היד, אומר: אני המפקד. אני אומר לו: אתה חייב לבוא איתי, הם עושים פה טבח, אני חייב לפרוץ את הגדר, אתה בא איתי! הוא אומר לי: אני בא איתך!"<sup>95</sup> אורן, עידו ושלושה שוטרים נוספים נסעו לעבר השער האחורי וזיהו שכוח היס"ם כבר נמצא קרוב יותר לקיבוץ. אורן ניסה לפתוח את השער באמצעות האפליקציה, אך גילה שהוא מושבת. מאוחר יותר זיהה כי המחבלים ירו בקופסת המנוע של השער והשביתו אותו בכוונת מכוון, ככל הנראה כדי למנוע כניסת כוחות מתגברים לקיבוץ. יחד עם השוטרים הוא נכנס רגלית מן השער

<sup>93</sup> בשעה 08:53 דיווח אורן בקבוצת הווטסאפ שהוא עם ארבעה שוטרים המנהלים אש מול המחבלים על הכביש ובמיוערת מעבר לכביש. **קבוצת ווטסאפ כיתת כוננות. ריאיון אורן אחרק.**

<sup>94</sup> ברכב היו שלושה שוטרים מיחידת יואב, ואליהם הצטרפו רס"ב יגאל זינגר מימ"ר נגב ורס"ב אורן זבידה, לשעבר מכוח יס"ם ובעת התקרית מדריך במכללה לשוטרים. **ריאיון עם רס"ב אורן זבידה** על ידי בצלאל פאר ואליעזר מגידש, ארכיון מורשת המשטרה, בית שמש, 25 בדצמבר 2023. רכב הקרקל עבר בצומת אורים בשעה 09:04, **מצלמת דרך צומת אורים**; נחום אבניאלי, "אם אני לא אלך מי ילך? סיפורו של רס"ב יגאל זינגר", **אנחנו בדרך: סיפורי גבורה של אזרחים שהצילו חיים ב-7 באוקטובר**, סלע מאיר, 2024, עמ' 15-28; "בדרך להציל החיים הרכב ספג טיל: גבורת השוטרים ברעים", **כאן 11**, 21 בנובמבר 2023, <https://www.youtube.com/watch?v=dOx7wMYkPOo>.

<sup>95</sup> **ריאיון אורן אחרק** על ידי ענת שטרן, קיבוץ רעים, 21 בפברואר 2023.

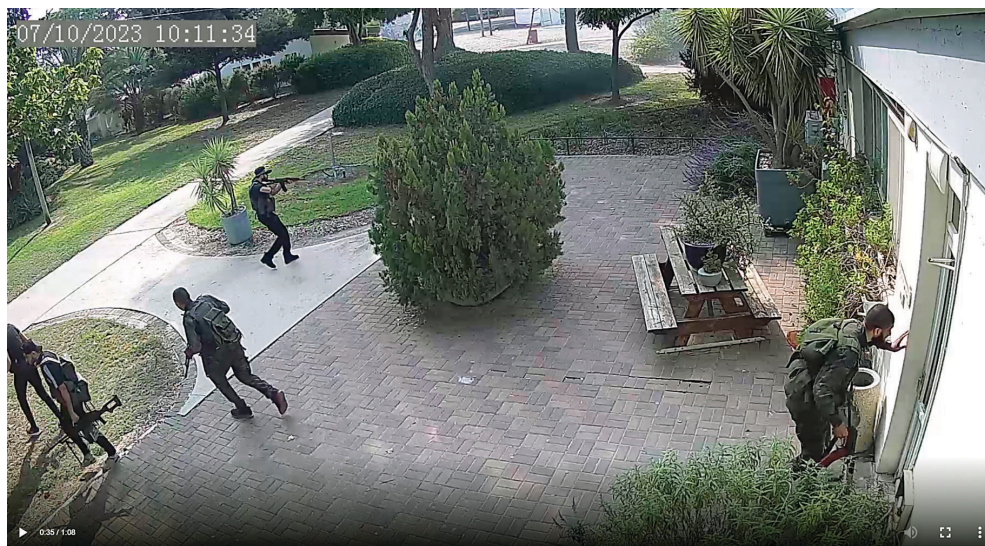
האחורי של הקיבוץ. בשעה 09:48 שלח אורן הודעה לכיתת הכוננות: "מישהו יודע אם הפרדס הקטן אפשר לעבור דרכו?"<sup>96</sup> ניב ואימרי, שבאותם רגעים ניהלו חילופי ירי מול המחבלים בגדר המערבית בדרכם לביתה של סוניה גפנר, הבינו שלא יוכלו להתקדם מעבר לנקודה שבה היו והחליטו לסייע לאורן ולחוליית השוטרים שאליה חבר. אימרי התקשר אליו בטלפון והנחה אותו להמתין עד להגעת הצמד, כדי שיוכלו לחפות ולאפשר את כניסת הכוח לקיבוץ. לאחר הכוונה מתואמת בטלפון, הגיע אורן לביתו בשעה 10:00 בבוקר כשאיתו ארבעת השוטרים. הוא פגש את משפחתו, הנחה אותם להישאר בממ"ד, שבר את ידית דלת הממ"ד ונתן אותה לאישתו. לאחר שלקח מחסניות נוספות לאקדח, יצא מן הבית. כעת היה הכוח המגן של הקיבוץ מורכב מחמישה חברי כיתת הכוננות ומכוח נוסף שהרכיב אורן. כיתת הכוננות הייתה פרוסה כך: הצמד הראל ועומרי מבודד את שכונת הצעירים, נעם גבאי על גג ביתו והצמד אימרי וניב מבודד את מרכז הקיבוץ. הכוח החדש כלל את חבר כיתת הכוננות אורן אחרק וארבעה שוטרים: בלשי יחידת מגן רס"ר עידו אברוצקי ורס"ב אנדריי פוטפוב ממשטרת ישראל, רס"ר ארטיום רוזנבלט ורס"ם רוני חברו, שוטרי משמר הגבול. במקביל לכניסת אורן וכוח השוטרים, נכנס לקיבוץ גם רפ"ק איל אהרון שהיה בדרכו לחלץ את בנו שקד, שנפגע מידי המחבלים בממ"ד בשכונת הצעירים.<sup>97</sup> הכוח התכנס סמוך לביתו של אורן בקצה שכונת המעבר. ניב ואימרי נתנו תדריך קצר לכוח המצטרף על אודות מקומם הקודם של המחבלים וביקשו מהם להיזהר, מאחר שחלקם לא חבשו קסדות ועל כן ניתן היה לחשוב בטעות כי הם מחבלים.<sup>98</sup>

בצירוף מקרים ממוזל, ניסיון התקפה נוסף של המחבלים על בתי שכונת המעבר יצאה לדרך דקות בודדות בלבד לאחר כניסת אורן וכוח השוטרים לקיבוץ, ולא קודם לכן. המחבלים התארגנו מחדש ונעו בתוואי ההתקדמות שבו נעו בהתקפה המוקדמת של השעה 08:20 על אזור בתי

**96** ווטסאפ כיתת כוננות קיבוץ רעים.

**97** ישנן אי-התאמות בין עדותו של אהרון לבין עדויותיהם של שאר השוטרים. ראו: יאיר אגמון ואוריה מבורך, "אני הולך להציל את הבנים שלי: סיפורו של אייל אהרון" **יום אחד באוקטובר: ארבעים גיבורים ארבעים סיפורים**, מגיד, 2023, עמ' 129-139; **ריאיון ארטיום רוזנבלט ורוני חברו** על ידי סנ"צ טל משגב ומפקח יקיר מהדורי [ללא ציון מקום ותאריך] באדיבות טל משגב, ענף היסטוריה משמר הגבול; **ריאיון אורן; ריאיון ניב טוביה**.

**98** **ריאיון אימרי; ריאיון ניב; ריאיון אורן**.



מחבלים בנסיגה מתוך סרטון אבטחה מזכירות.

החינוך. בשעה 09:55 נע כוח בן תשעה מחבלים מאזור צפון הקיבוץ לעבר מבני החינוך. שישה מחבלים מיקמו עמדת מקלע וארפיג'י סמוך לבניין המזכירות, ושלושה מחבלים נעו במרחק מהם לעבר מבני החינוך במעין תנועת איגוף. הכוחות זיהו אלה את אלה; תחילה התבצעו חילופי צעקות בין הצדדים: הישראלים צעקו "צה"ל צה"ל" מתוך רצון להימנע מירי דו־צדדי, ואילו המחבלים צעקו "ואקף ואקף", כנראה מאותה סיבה. ייתכן שהמחבלים חשבו תחילה שהכוח שלפניהם הוא כוח חמאס, מאחר שהישראלים היו לבושים במדים מסוגים שונים (מדים טקטיים, מדי מג"ב, מדי משטרה כחולה וביגוד של כיתת כוננות), וחלקם לא חבשו קסדות. הכוח הישראלי המשולב משוטרים וחברי כיתת הכוננות זיהה את אחד המחבלים, הלבוש מדי משטרה שחורים וכובע א' משטרתי.<sup>99</sup> על פי אחת העדויות, המחבל צעק שהוא "יס"ס", ככל הנראה במטרה למשוך את כוח המשטרה לכוח שהתמקם במארב סמוך למזכירות; אולם אנדריי פוטפוב, השוטר מכוח מגן, הבחין בסרט ירוק מתחת לכובעו,

<sup>99</sup> הכובע הוא, ככל הנראה, חלק מתחפושת פורים ונלקח מביתו של דייר שכונת הצעירים יניב גבאי, המתגורר בבית מס' 9' סמוך לפינת הישיבה ("הזולה"), שבה שהו המחבלים משעות הבוקר. הכובע היה מונח מחוץ לבית, ונראה שהמחבל לקח אותו משם. **שיחת טלפון עם נעם גבאי**, 26 באוגוסט 2024; **שיחת טלפון עם פלג אורן** דייר שכונת הצעירים וחברו של יניב, 26 באוגוסט 2024.



הבין שמדובר במחבל ופתח באש.<sup>100</sup> כעת התפתחו חילופי אש בין הכוחות. המחבלים ירו מנשק קל ומהמקלע שהיה ברשותם ואף ירו רקטת אר־פי־גיי לעבר הכוח. בשלב מסוים שמע רוני חברו, שוטר מג״ב דובר ערבית, את המחבלים קוראים ״משמאל״ בערבית והזהיר את הכוח מפני איגוף אפשרי של המחבלים. על פי תיעוד מצלמות האבטחה ומצלמת הגוף של אחד השוטרים, חילופי האש התנהלו במשך 11 דקות. אחד המחבלים נפגע מהירי, אך ככל הנראה לא נהרג. לא היו נפגעים לכוחותינו. בשעה 10:11 נצפה כוח המחבלים נסוג דרך המזכירות לעבר צפון הקיבוץ. שלושה מחבלים מהכוח המאגף שניהלו אש בסמוך לבתים של שכונת הנעורים נסוגו גם הם.<sup>101</sup>

נראה כי אחד מן המחבלים מכוח זה עבר בנסיגתו דרך שכונת הקרווילות, הצמודה לשכונת הצעירים מדרום. בבית המזרחי ביותר של שכונה זו עמד דרוך מהבוקר חבר כיתת הכוננות אבי אביטל, שלא יכול היה להצטרף לשאר חברי כיתת הכוננות מאחר ששהה לבדו בבית עם ילדיו הקטנים. אבי, ששמע את קולות הירי והפיצוצים מאזור שכונת המעבר ושכונת הצעירים, הבחין לפתע כי משהו מנסה לפתוח את דלת הכניסה האחורית לביתו. הוא התגנב בשקט וזיהה כי מדובר במחבל העומד בין ביתו לבין מבנה המרפאה. הוא ירה והרג את המחבל שהחזיק בידו מקלע ונשא מטען אר־פי־גיי על גבו. מחשש שמחבלים נוספים יגיעו בעקבות הירי, עמד סמוך לחלון המטבח הביתי. זמן־מה לאחר שפגע במחבל, זיהה את השוטר אייל אהרון עובר סמוך לביתו וממשיך לעבר שכונת הצעירים.<sup>102</sup> אייל אהרון, שעזב את כוח כיתת הכוננות והשוטרים לאחר ההיתקלות, היה נחוש להגיע לבניו שהיו מסוגרים מהבוקר בממ״ד של אביב. בנו שקד נפגע מירי המחבלים דרך דלת הכניסה של הממ״ד בשעה 08:13. הוא איתר את הבית, אך בשל מספר המחבלים הרב לא היה יכול להתקרב אליו. בסביבות השעה

**100 סיור שטח שחזור הקרב בקיבוץ רעים**, בהובלת ד״ר טל משגב, ענף היסטוריה מג״ב, 1 בינואר 2024 (להלן: **שחזור קרב רעים מג״ב**). בסרטוני האבטחה נראה מחבל אחד חבוש בכובע משטרה של מדי א' אולם אינו עונד סרט ירוק, אך מחבל אחר ככוח נצפה כשהוא עוטה סרט ירוק על ראשו מעל כובע מצחייה. ייתכן שהשניים התמזגו לאחד בזיכרונם של השוטרים, או שמדובר במחבל אחר שאינו מופיע בסרטוני האבטחה שתיעדו את התקרית. **ריאיון אימרי**.

**101** בקבוצת הווטסאפ של הקיבוץ עידכן חבר כיתת הכוננות עוז בנאי, ששהה בחו״ל, כי איתמר מזרחי ששהה בביתו של עוז בשכונת הנעורים דיווח שהמחבלים נמצאים סמוך אליו ליד החמ״ל. **ווטסאפ כיתת כוננות רעים**.

**102 ריאיון אבי אביטל**. הסיפור של אייל אהרון בספר **יום אחד באוקטובר**.

12:15, עם הגעת כוחות צה"ל הראשונים לקיבוץ, יצא אבי אביטל מביתו וסייע לכוחות שהתרכזו סמוך לביתו הגובל בשכונת הצעירים. באותו זמן חילץ כוח היחידה הרב-ממדית יחד עם שוטרי היס"ם את הצעירים מן הממ"ד, ורפ"ק אייל אהרון חבר לבניו.<sup>103</sup>

לאחר חילופי האש ונסיגת המחבלים, גם כוח המשטרה וכיתת הכוננות נע לאחור, אך נותר סמוך לכביש המבודד את שכונת המעבר מאזור בתי החינוך. השוטר ארטיום רוזנבלט דיווח על הירי בקשר המשטרה וביקש סיוע ותגבורת.<sup>104</sup> בשלב זה גברו הקריאות לעזרה של חברי הקיבוץ המתגוררים בשכונה המערבית בקבוצת הווטסאפ 'רעים הבית שלי'. חברי כיתת הכוננות הבינו שעזרתם נדרשת במערב הקיבוץ. על מנת שלא להפקיר את עמדת הבידוד, הוחלט על פיצול הכוח. בסביבות השעה 10:20 נשארו ניב טוביה ואורן אחרק לבודד את שכונת המעבר, בעוד אימרי בונים והשוטרים רצו לעבר השכונה המערבית כדי לסייע שם.<sup>105</sup> בהגיעם לשכונה גילו להפתעתם כי כוח המחבלים שהיה שם נסוג כנראה דרך הפרצה בגדר הקיבוץ. הם העמידו כוח אבטחה לכיוון מערב וחילצו חלק מבני משפחת מרום מן הממ"ד בביתם השרוף והעבירו אותם לבית השכנים. גם בני משפחת פבר, שחששו בתחילה לפתוח את דלת הממ"ד, חולצו לאחר שזיהו את קולו של אימרי חבר כיתת הכוננות שהזדהה בפניהם.<sup>106</sup> חברי הקיבוץ, אשר חילצו קודם לכן את אורי ואלה טלקר מביתם העולה באש, המשיכו במאמצי הכיבוי גם לאחר שכוח השוטרים המלווה באימרי עזב את המקום ונע לעבר צפון הקיבוץ.<sup>107</sup> חברי הקיבוץ ששהו בממ"דים בבתים שנשרפו שרדו כולם ושהו בממ"דים של שכניהם עד לפינוי הקיבוץ למחרת בבוקר.

---

**103** אהרון יום אחד באוקטובר; ריאיון אביב; ריאיון סא"ל (במיל') א', על ידי ענת שטרן וצביקה וולק, בסיס ג'וליס, 24 באוקטובר 2023.

**104** סרטון מצלמת גוף, רס"ר ארטיום רוזנבלט.

**105** בשיחת טלפון מוקלטת בין נעם לאימרי בשעה 10:17 סיפר אימרי שהוא, אורן וניב היו בהיתקלות עם מחבלים והם בסדר; כלומר, הפיצול קרה לאחר 10:17. שיחה מוקלטת בין אימרי לנעם, הקלטת השיחה באדיבות נעם גבאי.

**106** ריאיון אימרי; שיחזור קרב רעים מג"ב. בשעה 11:08 דיווח רותם פבר בקבוצת הווטסאפ של הקיבוץ: "הבית שלנו שרוף לגמרי, חיילים עזרו לנו לצאת מהבית עכשיו אנחנו בממד של קופמן". סרטון ווטסאפ רעים הבית שלי.

**107** ריאיון עם אורי ואלה טלקר, עדות 710; שיחת טלפון נעם גבאי ואלה טלקר, שעה 10:49. הקלטת השיחה באדיבות נעם גבאי.



בתי השכונה המערבית עולים באש, שעה 10:34, קיבוץ רעים (באדיבות דניאל הוך)

### 'שומרים על הבית' – הלחימה בצפון הקיבוץ

המאמץ העיקרי בהתקפה על קיבוץ רעים התנהל בצפון הקיבוץ. לפחות 40 מחבלים חדרו מהשער הראשי, רכובים על גבי חמישה רכבי פיקאפ. כזכור, בשעה 07:30 בבוקר התפצלו חברי כיתת הכוננות לשלושה צמדים. הראל הרבשייץ נסע לדרום הקיבוץ על מנת לחבור לעומרי, הצמד ניב ואימרי נע למערב הקיבוץ, ואילו סגן הרבשייץ נעם גבאי וחבר כיתת הכוננות ניב אריאל יצאו לעמדת תצפית המשקיפה על השער הראשי בצפון הקיבוץ. בשעה 07:55 היה הצמד הזה עד להתקפת מחבלי חמאס על המיגוניות מחוץ לקיבוץ ועל שער הכניסה הראשי לקיבוץ.<sup>108</sup> לנוכח עוצמת ההתקפה ומספר המחבלים הרב שנכנס לקיבוץ, הבינו השניים כי אין ביכולתם להתמודד עימם וחזרו לבתיהם.<sup>109</sup> בעודם עושים את דרכם חזרה, נתקלו בשכן רוון אסף (בובו), לולן הקיבוץ, חמוש באקדחו האישי. גם הוא ראה את ההתקפה על המיגוניות מפתח

**108 ריאיון נעם גבאי לפרויקט עדות 710** על ידי איל להב וחן אליה [ללא ציון מקום ותאריך] <https://www.edut710.org/testimonies/noam-gabay-reim>. **ריאיון ניב אריאל** על ידי חן אליה ואיל להב, **פרויקט עדות 710** [ללא ציון מקום ותאריך] <https://www.edut710.org/testimonies/>; **yaniv-ariel-reim**; **ריאיון נעם גבאי**.

**109 נעם גבאי** דיווח בווטסאפ כיתת הכוננות בשעה 08:17: "אני חזרתי לבית למשפחה". ניב אריאל, נשאר בחוץ עוד זמן מה ועדכן בקבוצה בשעה 09:08: "אני חזרתי לבית לסנו [אישתו] אם צריך לאגף". **בריאיון של עדות 710** הסביר ניב שהתכוון להצטרף למהלך איגוף אם יהיה כזה. **ריאיון ניב אריאל**; **ווטסאפ כיתת הכוננות**.

ביתו והבין כי מדובר בהתקפה חריגה בהיקף נרחב. לאחר שיחה קצרה עם חברי כיתת הכוננות שבה הבין את חומרת <sup>110</sup>מצב, הוא חזר לביתו ווידא יחד עם אישתו אליס כי ניתן לנעול מבפנים את הממ"ד בביתם. בשעה 08:32, בעודו בממ"ד, התקשר לעובד של ענף הלול, אזרח תאילנד פֶּאטִי קִיאָטִיסָאק המכונה טופ, אשר בשלב זה כבר לא היה בין החיים. לטלפון של טופ ענה מחבל שדיבר בעברית קלוקלת. בובו ההמום ניתק והתקשר שוב, וגם בפעם השנייה ענה לו המחבל. 110 בשלב זה החליט שהוא רוצה לסייע בלחימה. בשעה 08:49 התקשר להראל הרבש"ץ, אך זה היה עסוק בלחימה ולא ענה לו. 111 בשעה 09:15 התקשר אליו שוב וביקש ממנו נשק ארוך, כדי שיוכל להצטרף לקרב על הגנת הקיבוץ. בשיחה ציין כי הוא מבקש לקבל את כלי הנשק של חבר כיתת הכוננות עוז בנאי ששהה בחו"ל. הראל ד'ש ממנו להישאר בביתו עד שיגיע אליו עם הנשק. לאחר מכן נטל בובו את אקדחו האישי ויצא מן הבית. הוא נשאר בקרבת ביתו עד שהראל ועומרי הגיעו אליו בסביבות השעה 10:00 בבוקר.

לאחר המפגש הראשוני עם בובו, חזר סגן הרבש"ץ נעם גבאי לממ"ד בביתו. בשלב זה נודע לנעם באמצעות אישתו עדי, כי כבר בשעה 08:17 נותק הקשר עם בנם הבכור עמית, המתגורר בשכונת הצעירים. לאחר שעה בערך, בסביבות 09:45, עלה נעם לגג ביתו כדי להגן על נתיבי ההגעה ופתחי הבית. 112 על הגג פגש את שכניו צופית וגולן ספטון, שחיפשו מסתור במקום הגבוה. מן התצפית על הגג הוא ראה מחבלים צועדים סמוך לגדר הקיבוץ. בשעה 10:08 תיעדה מצלמת האבטחה של ביתו שישה מחבלים הולכים סמוך לגדר הצפונית. על אף החשש להיחשף והסיכוי שהירי יעורר הסתערות נוספת על הקיבוץ, ירה נעם על המחבלים והרג אחד מהם סמוך לפינה הצפון־מערבית של גדר הקיבוץ. 113 בעקבות הירי, שאר מחבלי החוליה נסוגו ונמנעו מכניסה נוספת <sup>114</sup>לקיבוץ מכיוון זה.

**110 הקלטת שיחה בין בובו למחבל**, שעה 08:32, באדיבות בובו.

**111** ביומן השיחות של הראל נרשמו שלוש שיחות שהתקבלו מבובו: הראשונה ב־08:49 ללא מענה, השנייה ב־09:15 והשלישית בשעה 10:02. ייתכן שהשיחה הראשונה הייתה להתרעה על כניסת המחבלים, השנייה לבקש נשק והשלישית לחיאות חבירה. שני המשוחחים אינם זוכרים את תוכן השיחות במפורט. **שיחה להשלמת פרטים עם הראל אורן ופלג אורן** על ידי ענת שטרן, קיבוץ רעים, 11 במארס 2024.

**112** מצלמת האבטחה של משפחת גבאי תיעדה את עלייתו לגג הבית בשעה 09:46. **סרטי מצלמת אבטחה בית משפחת גבאי**, באדיבות נעם גבאי.

**113 ריאיון כיתת כוננות**. בשעה 10:13 שוחח נעם עם עדי אישתו שהייתה ספונה בממ"ד וציין בפניה: "אני לא שומע כלום אני יריתי עכשיו [...] אני פה על הגג אני יריתי, הרגתי מחבל אחד מתוך האלפיים". **הקלטת שיחת טלפון בין נעם ועדי גבאי**, שעה 10:13, באדיבות נעם גבאי.

בינתיים, בכביש המבודד את שכונת הצעירים משאר הקיבוץ, התחמושת שהייתה בידי הרבש"ץ הראל וחבר כיתת הכוננות עומרי עמדה לאזול. לאחר קבלת שיחת הטלפון מבובו, בסביבות השעה 09:45 עזבו השניים את שכונת הצעירים והלכו לנשקיה של הקיבוץ שבאזור בית הכנסת, כדי להצטייד במחסניות נוספות ול<sup>א</sup>סוף רובה וציוד לחימה עבור בובו. מן הנשקיה המשיכו השנים ברגל אל ביתו של בובו הסמוך לגדר הצפונית של הקיבוץ והגיעו בסביבות השעה 114:10:00 עומרי סיפר:

אנחנו נותנים נשק לבובו, כשראיתי אותו אמרתי לו: אין יותר צעירים בקיבוץ רעים. זה היה נראה רע, רע מאוד. בובו ישר איפס אותי, הרגיע אותי, אמר לי: ראית גופות? עד שלא ראית גופות הם חיים! [הוא] הוציא אותי מהנאחס הזה שנדבקתי בו בשכונת צעירים. העלה לי חיך על הפנים, מין רענון כזה. 115

בשעה 10:30 לערך, 116 בעוד עומרי והראל נותנים לבובו את ציוד הלחימה, זיהו השלושה סמוך לגדר ההיקפית של הקיבוץ מצפון, במרחק 150 מ' לערך, חוליה בת עשרה מחבלים על תלולית חול סמוכה לגדר הקיבוץ השולטת על כביש 232. מחשש כי מדובר בניסיון חדירה נוסף לקיבוץ, פתחו השלושה באש לעבר המחבלים ופגעו בשבעה לפחות. כך סיפר בובו:

אני לא מספיק לסגור את הקסדה – רואים מחבלים מחוץ לגדר, [...] מחבלים מתחילים לבוא לכיוון השער רגלית, הם מחוץ לקיבוץ, לא בדיוק על הגדר אלא על התלולית מאחורה. הם מחפים על הכביש, עושים מארב למי שיעבור ב־232 וידפקו אותו או מי שיעבור בקיבוץ וגם ידפקו אותו. [...] התחלנו לירות עליהם, הורדנו לדעתי את כולם שם, לא יודע כמה היו שם. המטרה שלהם היא גם הכביש וגם הקיבוץ. כל מי שעובר פה יירו בו, כל מי שעובר בכביש יירו בו. רואה אותם יורים גם נק"ל וגם אֶרֶץ־יִגִי, זה היה כדור ראשון שהוצאתי מהנשק, אני הראל ועומרי. באותו רגע שראיתי את הקלאצ' את החצי ירח

**114** בנו של בובו צילם את עומרי עומד בכניסה לביתו של בובו בשעה 10:15. השעה על פי ריאיון עם עומרי.

**115** **ריאיון עומרי בן ישי.** בריאיון לפרויקט **עדות 710** זכר בובו שאמר את הדברים הללו להראל הרבש"ץ. **ריאיון רון אסף לעדות 710**, על ידי איל להב וחן אליה, מלון ספורט אילת, 2 בדצמבר 2023.

**116** הראל התקשר בשעה 10:30 לבתו מיה כדי לעדכן אותה שהירי שנשמע קרוב לביתם הוא של כוחותינו וכן עדכן את שכנתו קרן דרימר, שהתקשרה אליו בשעה 10:29, כי מדובר בירי כוחותינו. **ריאיון הראל; מסמך תיעוד שיחות טלפון הראל.**

של המחסנית, הראש לא חשב, האצבע נכנסה, התחלתי לירות. הורדנו את כולם, הם השיבו באש, הם ירו עלינו ארפיגי. אני זוכר את עצמי מנסה להיזכר בשיעור של ארפיגי, אם הוא נדרך ב-40 מטר או 70 מטר, המוח עבד כל כך מהר, אמרתי fuck it המשכתי קדימה. אני זוכר שהיה לי מעצור בנשק [...] הראל אומר: בוא נהיה רגועים ולא נשתולל, אני מתחיל לדלג לכיוון האש, [...] כל מה שהיה פה הורדנו.<sup>117</sup>

בעוד חילופי האש מתנהלים, זיהו חברי כיתת הכוננות ארבעה אנשים רצים לעבר הקיבוץ. [...] אנחנו במגע, יורים עלינו ארפיגי. תוך כדי אנחנו מזהים שלושה-ארבעה אנשים רצים בול איפה שהמחבלים נמצאים. הם נכנסים לנו בול לכוונות ורצים לכיוון שלנו. הראל מזהה שהם עם מכנסיים קצרים, צועק: אל תירו בהם אל תירו בהם. התחלנו לצעוק בעברית והבנו שהם חברה שברחו מהמסיבה [...].<sup>118</sup> הראל הרבשיץ כיוון את הצעירים לעבר פתח של ניקוז מי גשמים הקרוב לגדר ההיקפית והנחה אותם איך לעבור בו כדי להיכנס לתוך הקיבוץ, ובתוך כך עומרי ובובו חיפו עליו. הצעירים המבוהלים הגיעו למקום מבטחים לאחר שנמלטו ממסע ההרג באתר מסיבת הנובה. על מנת לדאוג לביטחונם, לקח אותם בובו לביתו, שם אישתו אליס פריידל נתנה להם מחסה עד לשעות הבוקר שלמוחרת.<sup>119</sup>

לאחר שראה כי הצעירים בטוחים עם משפחתו, רצה בובו להגיע לאזור המזרחי של הקיבוץ כדי לנסות להבין מה עלה בגורלו של טופ, העובד התאילנדי. אך עוד קודם לכן התכוון להגיע לביתו של בועז ברזילי, מכיוון שבשעה 09:35, במהלך ההמתנה להראל ולעומרי, הבין מן ההתכתבות בקבוצת הווטסאפ של הקיבוץ כי יש צורך להגיע אליו בדחיפות. הוא לא ידע באותה עת כי הקריאה לעזרה נבעה מכך שבועז, בן זוגה של ורדה הרמתי, גילה ככל הנראה בסביבות השעה 08:30 כי היא נרצחה ועדכן על כך את משפחתה. הרצון להגיע לביתו של בועז גרם לבובו לנוע בנתיב

**117 ריאיון עם רון אסף (בובו),** על ידי ענת שטרן, קיבוץ רעים, 21 בפברואר 2024.

**118 ריאיון עומרי בן ישי.**

**119** אליס סיפרה שהצעירים התקשרו להוריהם בשעה 11:30. **ריאיון אליס פריידל, עדות 710,** על ידי איל להב וחוץ אליה, מלון ספורט אילת, 2 בדצמבר 2023, <https://www.edut710.org/testimonies/>; **elise-frijdal-reim**; **ריאיון בובו לפרויקט עדות 710**; **ריאיון בובו**; **ריאיון עומרי**; **ריאיון הראל**. **ריאיון עם מרום רחמים,** על ידי ענת שטרן, באמצעות זום, 10 בספטמבר 2024.



העובר סמוך לביתו של חבר כיתת הכוננות נעם גבאי, אשר עלה לגג ביתו הממוקם קרוב יחסית לביתו של בועז. בובו תיאר את שהתרחש:

אני עומד מול הבית של בועז, מסתכל אולי יש אנשים [...] מנסה לקבל תמונת מצב, מרגיש שיורים עליי ממערב. רואה ענפים נופלים, מתחיל להתקדם לכיוון האש [...] אני מרים את הראש ורואה את נעם גבאי על הגג של הבית שלו וגולן ספטון מאחוריו עם אבן. התרוממתי אמרתי מה מי מו, הוא אומר לי יש מחבלים שם.

בשלב זה התקשר נעם גבאי להראל הרבש"ץ ושאל אם יש ברשותו כלי נשק שאפשר "לצוות" לגולן. הראל ענה שישנו הנשק של טלקר, אך הבית נשרף ולא ברור אם אפשר להגיע אליו. בובו נתן לגולן את האקדח והמחסניות ואמר לו ללכת לביתו של דביר בריאיון עימו, בתשובה לשאלה מדוע פעל כך, ציין כי ראה את ההודעות בקבוצת הווטסאפ של הקיבוץ והיה "ברור לי שקרה שם משהו".<sup>120</sup> ייתכן שהירי שאליו התייחס בובו היה ירי ספורדי שהגיע מכיוון צומת רעים, או חילופי אש של נעם עם כוח מחבלים מחוץ לגדר.

בעקבות השיחה עם נעם, התחילו הראל ועומרי לנוע לעבר השכונה המערבית במחשבה שאולי יוכלו בכל זאת להגיע לכלי הנשק שבבית משפחת טלקר. בתי השכונה עלו באש. עומרי סיפר:

הכול היה מלא עשן. זה כמו אפוקליפסה, השמים כתומים, ריח של חומר נפץ, ריח של עשן. בובו לקח אותם לאליס. [...] הבנו שיש בתים שעולים באש [בשכונה המערבית] והחלטנו ללכת לשם לראות אם צריך עזרה [...] הגענו ראיתי את קופמן, כושכוש על הגג מכבה שריפה ואת יגאל הוד.<sup>121</sup>

בעוד השכנים המתגוררים בסמוך לבתים שנשרפו פועלים לכיבוי האש ומניעת התפשטותה, ניסה הראל להיכנס לביתו של דני טלקר כדי לקחת משם את הנשק הארוך. אך מכיוון שהבית נשרף כולו לא ניתן היה להגיע

**120 ריאיון בובו.** נעם נתן לבובו שתי מחסניות לנשק הארוך. בריאיון לא זכר בובו מתי הלך לביתו של בועז, אולם מניתוח הזמנים והעובדה שהייתה חסרה לו תחמושת ועל כן נזקק למחסניות נוספות מנעם, מרמזת על כך שהוא נתן את האקדח לגולן אחרי שכבר היה ברשותו נשק ארוך והוא נזקק למחסניות נוספות בשל תקרית הירי. בריאיון עימו ציין נעם כי בובו אמר לו שהוא הולך לביתו של בועז ברזילי. **ריאיון נעם.**

**121 ריאיון עומרי.**

אל הנשק. הראל, שנכווה בידו כתוצאה מן הניסיון הזה, חזר לשכונת הצעירים, ואילו עומרי ובובו המשיכו יחד לעבר מרכז הקיבוץ בכוונה להגיע לשכונת הנעורים ולמגורי התאילנדים.<sup>122</sup>

בשעה 11:23 דיווח נעם בקבוצת הוואטסאפ של כיתת הכוננות: "לידיעה גולן ספטון חמוש יוצא לבית של דויר [צ"ל: דביר] קארפ לראות מה עם הילדים".<sup>123</sup> גולן, אשר מעולם לא ירה באקדח, ביקש הנחיות הפעלה לאקדח מבובו וזה אמר לו לירות באוויר. לאחר מכן עשה גולן את דרכו בשטח לא מטוהר לעבר ביתו של דביר ושהה עם ילדיו הקטנים עד לשעות הלילה המאוחרות. אז העביר אותם לביתו, שם שהו יחד עם משפחתו של גולן עד למוחרת בבוקר.<sup>124</sup> נעם נשאר על גג ביתו עד השעה 12:15 לערך.<sup>125</sup> בשעה 11:39 זיהה כוח שנראה כמו כוח צה"ל ודיווח עליו לכיתת הכוננות, ובשעה 11:53 דיווח כי כוחות צהל "עובדים על הגדר" סמוך לשכונה החדשה (השכונה המערבית). היה זה כוח היחידה הרב-ממדית בפיקודו של סרן יותם בן בסט, אשר הגיע לאזור בכוונה לסייע בזירת מסיבת הנובה. לכוח זה חבר סא"ל מ', מפקד יחידת 'אגוז', יחד עם שלושה לוחמים ששימשו כחפ"ק, שאותם פגש בדרכו דרומה.<sup>126</sup> בעת שהכוח נע סמוך לגדר המערבית, הם שמעו ירי מתוך הקיבוץ ועל כן החליטו להיכנס ולסייע לאנשי הקיבוץ. לאחר שירד מגג ביתו, אסף נעם את חבר כיתת הכוננות יניב אריאל המתגורר בסמוך אליו, ויחד חזרו ללחימה והצטרפו להראל הרבש"ץ ולכוחות צה"ל בשכונת הצעירים בשעה 12:30 לערך.

## התקרית במשולש הנוי והגעת כוחות צה"ל

בשעה 11:00 החלו להופיע בקבוצת הוואטסאפ "רעים הבית שלי" קריאות לסיוע משכונת הנעורים ועדכון על קולות ירי בשכונת המעבר. כוח משולב

---

<sup>122</sup> בשיחת טלפון בין נעם להראל בשעה 11:09 ביקש נעם נשק מהראל עבור גולן, והציע לו לקחת את הנשק של טלקר. כנראה זו הייתה הסיבה שהראל ועומרי יצאו לכיוון השכונה המערבית ולא חזרו מייד לעמדתם סמוך לשכונת הצעירים. שיחת טלפון בין נעם להראל, באדיבות נעם גבאי.

<sup>123</sup> קבוצת וואטסאפ כיתת כוננות רעים, שעה 11:23.

<sup>124</sup> מירב סבר, "נס וטרגדיה בקיבוץ רעים: המחבלים רצחו את האב ובת זוגו וכתבו בליפטטיק – 'לא רוצחים ילדים' ישראל היום, 8 באוקטובר 2023 <https://www.israelhayom.co.il/news/local/article/14685400>

<sup>125</sup> בסרטון האבטחה של ביתו נצפה נעם יורד מגג הבית בשעה 12:18.

<sup>126</sup> ראיון עם סא"ל מ' על ידי ענת שטרן וחלוצי רודוי, בית החולים תל השומר, 7 בנובמבר 2023.

של שוטרים ואנשי כיתת הכוננות חזר בשעה 11:24 דרך שכונת המעבר ונע לעבר שכונת הנעורים. עומרי ובובו פגשו את אורן אחרק וניב טוביה באזור שכונת המעבר, והשישה התקדמו יחד לכיוון מגורי התאילנדים דרך שכונת נעורים, כדי לבדוק בדרכם את מצב התושבים שביקשו עזרה קודם לכן בקבוצת הווטסאפ. על הדלת של חמ"ל רעים הסמוך למבני שכונת הנעורים זיהו מקלע פיקי. תחילה רצו השוטרים לסרוק את החמ"ל באש, אך לאחר התלבטות והבהרה תקיפה של הרבש"ץ הבינו כי החמ"ל הנעול אינו מהווה סכנה. סריקת האזור נעשתה בשתי חוליות – כוח השוטרים נע לעבר אזור הכלבו, ואילו כוח כיתת הכוננות נע לאורך הציר הפנימי של אזור זה.<sup>127</sup> בשעה 11:43, כאשר התחילו לנוע חזרה לעבר שכונת הנעורים, הבחינו חברי כיתת הכוננות במחבל שוכב בשלולית דם והניחו כי הוא נהרג בתקרית של השעה 10:00. בעוד הם מתקדמים לכיוונו, זיהו עומרי כי המחבל שולף נצרה מרימון שהחזיק בידו; הוא ירה במחבל, הרימון נשמט מידו והתפוצץ מבלי לגרום נזק לחברי כיתת הכוננות.<sup>128</sup> כעת, לאחר שוידאו כי השכונה בטוחה ואין בה מחבלים, המשיכו חברי כיתת הכוננות לעבר מגורי התאילנדים הסמוכים. בשעה 11:50 הם הגיעו למגורים והופתעו לגלות כי אין זכר לעובדים התאילנדים המתגוררים שם, וגם אין כל סימני מאבק במקום.<sup>129</sup> בריאיון עימו תיאר בובו את שהתרחש:

נעמדנו מול [מגורי] התאילנדים, [אני] זוכר אותי ואת ניב נכנסים בלש"ביה [כמו בתרגיל לחימת שטח בנוי] התפרצנו דלת דלת, לא מבינים מה אנחנו רואים, לא רואים תרמיל אחד, לא רואים דם. רואים טלפון שבור על הרצפה, לא ראינו כלום; גרים שם שישה אבל אנחנו בשבת, [שבדרך כלל] שיש עוד אנשים שמגיעים לפה, [...] אנחנו מסתכלים אחד על השני, לא מבינים מה אנחנו רואים! לא הגיוני! לא היה לנו מושג שיש דבר כזה חטיפה, לא בלקסיקון של המודעות בכלל.<sup>130</sup>

בזמן שחוליית כיתת הכוננות סרקה את מגורי התאילנדים, המשיכו להישמע יריות מאזור שכונת הצעירים. חוליית אימרי והשוטרים נעה לעבר

**127 ריאיון אורן;** סרטון מצלמת אבטחה מזכירות.

**128 שם.**

**129** בשעה 11:49 דיווח אורן בקבוצת הווטסאפ של כיתת הכוננות, כי הם נמצאים במגורי התאילנדים ויש מחבל אחד הרג. **קבוצת ווטסאפ כיתת כוננות.**

**130 ריאיון בובו.**

צפון הקיבוץ. הם נעו באלכסון לכיוון משולש הנוי, שבין שכונת הצעירים למפעל ישראלייזר. השוטר אנדריי התקרב למשולש הנוי וזיהה שם כ-15 מחבלים במארב, מכוונים קנים לעבר הכניסה הראשית של הקיבוץ. המחבלים הבחינו באנדריי המאגף אותם ופתחו עליו באש; הוא נפגע בירך ונסוג פצוע לאזור המפעל, למחסה. בזמן שהמחבלים ירו על כוח השוטרים, נשמט מידיהם רימון רסס שהצית את סבך הצמחייה והעצים במשולש הנוי.<sup>131</sup> לא ברור האם הם נפגעו מן הפיצוץ והשרפה. בשעה 11:58 תיעדה מצלמת אבטחה של היישוב את אנדריי המדמם נע לעבר השטח התעשייתי במזרח הקיבוץ ומכין לעצמו חוסם עורקים מחגורת הנשק שלו. שוטר משמר הגבול רוני חברו, בעל הכשרת חובש, דילג אליו וסייע לו בחבישה. בינתיים בובו, עומרי, עידו וארטיוס חיפו באש לכיוון שכונת הצעירים ומשולש הנוי, כדי למנוע פגיעות נוספות.<sup>132</sup>

דקות לאחר שהחלה ההיתקלות בין השוטרים למחבלים במשולש הנוי, הגיע לאזור התעשייתי של הקיבוץ מפקד היחידה הרב-ממדית, אלי"ם רועי לוי, שנכנס לקיבוץ מן השער האחורי בשעה 11:41 יחד עם חפ"ק שכלל את סא"ל (במיל') א', ראש צוות התכנון של היחידה, ושלושה מלוחמיה. לוי זיהה את חוליית כיתת הכוננות שהייתה בדרכה חזרה ממגורי התאילנדים. הוא הזדהה ככוח צה"ל, הבין מהם כי המחבלים נמצאים בצפון הקיבוץ ונע לכיוון זה. בעוד לוי והחפ"ק ממהרים לעבר האש, עצר סא"ל א' ליד כיתת הכוננות וביקש לקבל פרטים נוספים על תמונת המצב. באותו זמן ממש דילג כוח השוטרים לאחור כדי לסייע לחברם הפצוע. הם מצאו סולם באזור משרד הפרדס ופינו את אנדריי לשער האחורי, כשהם מסתייעים בכמה שוטרים מתחנת עיירות שהגיעו למקום בעקבות הדיווחים לבקשת עזרה בקיבוץ רעים ברשת הקשר המשטרתית.<sup>133</sup> פינוי השוטר הפצוע היה, למעשה, 'העברת המקל' בין כוח כיתת הכוננות וחוליית השוטרים שנכנסה עם חבר כיתת הכוננות אורן אחרק לקיבוץ שעתיים קודם לכן לבין כוחות צה"ל. כפי שציין חבר כיתת הכוננות עומרי: "אני מבין שיש פה כוח צבאי, עכשיו סיימתי להיות לוחם אני הופך להיות שדכן, זה התפקיד שלי. באיחור משמעותי

<sup>131</sup> ריאיון אורן אחרק.

<sup>132</sup> סרטון חיפוי באש של בובו, צולם בשעה 12:08.

<sup>133</sup> שחזור קרב מג"ב רעים סרטון אבטחה מצלמת שער אחורי, פינוי על סולם בשעה 12:48; ריאיון רס"ל יוסי בניסטי מתחנת עיירות, על ידי סלבה ניצנסקי [ללא ציון מקום], 2 בנובמבר 2023.

עד שהצבא הגיע – עכשיו אני שדכן".<sup>134</sup> כוחות צה"ל אלו ואחרים שנכנסו לרעים במהלך יום הלחימה הסתייעו ברבש"ץ ובחברי כיתת הכוננות שפעלו כשדכנים. חברי כיתת הכוננות ועימם תושבי הקיבוץ שהצטרפו ללחימה במהלך הבוקר עסקו במגוון משימות וסייעו לכוחות הביטחון בהבנת תמונת המצב בקיבוץ, בפינוי פצועים, בניווט בין הבתים, בסריקות וקשר עם האוכלוסייה. בה בעת, הם פעלו לסייע לתושבי הקיבוץ במגוון משימות הקשורות בתווך האזרחי.

תנועתם של מפקד היחידה הרב-ממדית, אל"ם לוי, והחפ"ק לעבר שכונת הצעירים הייתה הסמן להגעת כוחות צה"ל לסיוע לקיבוץ המותקף. במקביל לתנועה של לוי מן השער האחורי, הגיע לקיבוץ דרך הפרצה שפערו המחבלים בגדר המערבית כוח ההכשרות של היחידה הרב-ממדית בפיקודו של סרן יותם בן בסט, אליו חבר מפקד 'אגוז', סא"ל מ', יחד עם שלושה לוחמים כחפ"ק. בשעה 12:15 הכניס בן הקיבוץ יגאל בן דין, שהגיע מהיישוב כוכב מיכאל, כוח בן 15 לוחמים תחת פיקודו של סגן מפקד יחידת מצדה, רב-כלאי ד', ובשעה 12:30 הגיע לשכונת הצעירים כוח סיירת מטכ"ל בפיקודו של רס"ן אריאל בן משה, אשר מנה כ-15 לוחמים. החל בשעות הצהריים הפנה מפקד אוגדה 99, תא"ל ברק חירם, את כוחות חטיבת 'כפיר' לעבר הקיבוץ. מפקד החטיבה, אל"ם יניב בארוט, יחד עם מפקד הבא"ח סא"ל פ', הובילו את המאמצים לסריקות ולטיהור הקיבוץ, וכוחות חטיבת 'כפיר' נטלו חלק בקרב על שכונת הצעירים. מרגע שהגיעו כוחות צה"ל לרעים, לא נפגעו בו עוד אזרחים.

בקרב על שכונת הצעירים נפלו שישה לוחמי צה"ל. גיא שמחי, שקפץ בידים חשופות על המחבל שנכנס לביתו של סמ"ר הדר בשכונת הצעירים, היה הראשון שבהם. במהלך הקרב על השכונה נפלו שלושה מארבעת מפקדי הכוחות שנכנסו ראשונים לקיבוץ: אל"ם רועי יוסף לוי, רס"ן אריאל בן משה וסרן יותם בן בסט. כמו כן נפלו בקרב, סגן אדיר גאורי, לוחם סיירת מטכ"ל מכוח אריאל, וכן רס"ן מרדכי (מוטי) שמיר, קצין חטיבת 'גולני' שהגיע לקיבוץ במסגרת כוח מאולתר של שישה קציני 'גולני', אשר חלקם בלימודים.

המחבלים התבצרו בבתי שכונת הצעירים כשהם חמושים באמל"ח רב. בשעות אחר הצהריים הגיעו לקיבוץ כוחות מסיירת צנחנים, סיירת

<sup>134</sup> ריאיון עומרי בן ישי.

חרוב, כוח מיחידות שקמה ומתיל"ן מהחטיבה הטקטית של משמר הגבול ושוטרים מיס"ם נגב ויחידות נוספות. את האחריות על הקיבוץ נטל מח"ט כפיר שנשלח לשם בידי מאו"ג 99. הקרב על רעים נמשך עד לשעות הלילה המאוחרות. כוחות צה"ל דחקו את המחבלים, ואלו התבצרו בשני בתים בשני קצוות השכונה. מולם הופעל 'סיר לחץ' בסיוע טנק וכלי צמ"ה. בשעה 01:30 חוסלו שני המחבלים האחרונים שהצליחו להימלט משכונת הצעירים. בשעת בוקר מוקדמת של יום ראשון, 8 באוקטובר 2023, חולץ מן הבית המבוצר אחד מדיירי שכונת הצעירים אשר אבד עימו הקשר בשעות הצהריים. בשעות הבוקר המאוחרות פונה הקיבוץ מתושביו. החברים פונו לאילת, ובהמשך מצאו מקלט זמני בתל אביב.

## סיכום

בבוקר 7 באוקטובר 2023 חדרו 80 מחבלי חמאס, לפחות, לקיבוץ רעים. התוקפים הביאו עימם נשק מסוגים שונים ותחמושת רבה. למול תתי-המקלע, המקלעים, הרימונים, מטולי ה־אֶר־פִּי־גִי והמטענים, עמדו להגנת הקיבוץ שישה חברי כיתת כוננות פעילים בלבד. בזכות פעולות מקדימות של הרבש"ץ, סגנו וראש צוות צח"י, החזיקו חברי הכיתה כלי נשק וציוד לחימה בביתם, ואלה שימשו אותם במהלך יום הלחימה. החלטתו של הרבש"ץ לפעול בניגוד לתרגולת הרגילה ולפצל את הכיתה לשלושה צמדים אפשרה מגע עם המחבלים במקומות רבים ושיבשה את פעולתם. פעולות הבידוד של הצמד עומרי והראל בשכונת הצעירים ושל הצמד ניב ואימרי בשכונת המעבר מנעו פגיעה באנשים רבים. היוזמה והחתימה למגע של חבר כיתת הכוננות אורן אחרק הובילה לכניסת כוח בן חמישה לוחמים ממשטרת ישראל ומשמר הגבול לקיבוץ, אשר תרם רבות להגנתו.

בזכות כניסתו של הכוח הנוסף ולחימתם יחד עם חברי כיתת הכוננות, התחולל בשעה 10:30 בבוקר שינוי במאזן הלחימה בקיבוץ רעים (על אף שהמחבלים עדיין היו בכוחות ואמצעים עדיפים). במרכז הקיבוץ הסתיים קרב השוטרים עם כוח מחבלים שנסוג לעבר שכונת הצעירים, ולמעשה לא חזר עוד לאזור זה; ובמערב הקיבוץ נסוגו המחבלים דרך הפרצה בגדר לעבר השטח שבין הקיבוץ לכביש 234 לשם לחימה מול כוחות משטרה וצה"ל שפעלו שם, וייתכן אף לשם נסיגה חזרה לרצועת עזה. הירי לעבר כוחות מחבלים מחוץ לגדר הצפונית, שהתרחש באותה שעה, השפיע אף הוא על גורל הקיבוץ ומנע כניסת מחבלים נוספים אליו.



הירי שהתבצע כמעט בו־זמנית בידי חוליית הראל, עומרי ובובו, יחד עם הירי של סגן הרבש"ץ נעם גבאי מגג ביתו, הובילה לנסיגתם של כוחות מתגברים של חמאס אשר פעלו על הגדר סמוך לכביש 232. בפועל, הובילו שני מוקדי הירי להרתעת המחבלים מכניסת כוח נוסף ב"גל שני" לתוך הקיבוץ בשעות הבוקר המאוחרות.

במהלך שעות הבוקר הדגימו חברי כיתת הכוננות הלכה למעשה את יתרונות המגן בלחימה. הבחירה להיות תנועתיים ולא סטטיים, והיכרותם עם השטח שבו נוהלה הלחימה, אפשרו להם לנוע בין חלקי הקיבוץ ולתת מענה להתקפה במקומות שונים בו. ההיכרות של בני המקום עם הטופוגרפיה של הקיבוץ אפשרה הבנה אינטואיטיבית של נתיבי התנועה האפשריים של המחבלים, החלפת עמדות ותנועה בין מחסות בצורה נסתרת במהלך ניהול האש. ההגעה לעמדות ירי והגנה באופן שמנצל נקודות גובה ומחסה אפשרו לחברי כיתת הכוננות המועטים להעמיד הגנה משמעותית על הקיבוץ לנוכח ההתקפה הרצחנית. בנוסף לחברי כיתת הכוננות, הפגינו חברי הקהילה כולה אומץ רב בלחימה על הבית, ולא כמשל. אל הלחימה הצטרפו חברי קיבוץ שאינם חברי כיתת הכוננות: בובו, גולן ספטון והלוחמים הדר ואביב, תושבי שכונת הצעירים, נטלו על עצמם משימות הגנה וסיוע לנפגעים. בנוסף, תושבי הקיבוץ כולו הפגינו סולידריות אזרחית; למשל, בפינוי החברים מן הבתים שנשרפו והמאמצים לכבותם ולמנוע את התפשטות האש. משעת הצהריים ועד לסיום הקרב בסביבות השעה 01:30 בליל 7-8 באוקטובר, התבצרו המחבלים בשכונת הצעירים ולא המשיכו לנוע לאזורים אחרים. פעולותיהם של חברי רעים שהפגינו אומץ לב אזרחי בסיוע לחברי הקהילה שבתיהם נשרפו וקרובי משפחתם נרצחו, לצד גבורתם של חברי כיתת הכוננות, קבעו למעשה את גורלו של קיבוץ רעים ומנעו נזק רב יותר, שהיה עלול להיגרם לתושבי הקיבוץ. החל בשעה 12:00 בצהריים עבר ניהול הלחימה לידי צה"ל. מפקד היחידה הרב־ממדית נטל את הפיקוד על הלחימה בשכונת הצעירים, ומשעות הצהריים הוגבלה הלחימה בקיבוץ לאזור זה בלבד, בעוד חברי כיתת הכוננות מסייעים בהחברת כוחות צה"ל ובמגוון משימות צבאיות ואזרחיות בקיבוץ עד לסיום הלחימה בשעות הלילה שבין 7 ל-8 באוקטובר.

אירועי 7 באוקטובר מעמידים קשיים בפני המבקשים לחוקרם. ההפתעה המוחלטת והיקף ההתקפה מנעו את הגעתם של כוחות ההגנה המרחבית, ובראשם פלוגת כיסופים, לסייע לקיבוץ. רשתות הקשר תפקדו באופן

חלקי, וההתקפה על מפקדת האוגדה והחטיבות פגעה ביכולת הפיקוד והשליטה להחביר כוחות לעזרת הקיבוצים בשעות הבוקר המוקדמות. חברי כיתת הכוננות של רעים עמדו לבדם למול ההתקפה, ויכלו לה; אך לא בלי מחיר. הקיבוץ איבד חמישה מתושביו, אשר נרצחו באכזריות בבתיהם בבוקרו של יום שבת. בנוסף, שני עובדים מסורים של הקיבוץ, טוף וקלין, איבדו את חייהם עם פרוץ ההתקפה. הצער על אובדנם של חברי הקהילה האהובים דביר קארפ ובת זוגו סתיו קימחי, ורדה הרמתי מוותיקות הקיבוץ ובני הדור הצעיר עמית גבאי ואסף פבר, ניבט מעיניהם של בני המשפחות וחברי הקיבוץ הכואבים את מותם של היקרים להם. ליאם אור נסאר וארבעת העובדים התאילנדים מאני, נאט, נון וארט חזרו משבי חמאס ב-29 בנובמבר 2023, אך רישומו של השבי נחרט בליבם.

לשם עריכתו של מחקר זה נערכו ראיונות עומק עם חברי כיתת הכוננות וחברי הקהילה. הפתיחות והכנות של אנשי קיבוץ רעים אפשרה מבט רחב ומעמיק על קורותיהם באותו יום. הם חלקו עימי את כאבם והתלבטויותיהם במעבר בין ההגנה על המשפחה הפרטית למשפחה הקיבוצית במהלך הקרב. צניעותם של חברי הקיבוץ הלוחמים כבשה את ליבי בעודנו סובבים בשבילי הקיבוץ – הוא ביתם. הם שיתפו במעשיהם, ולא פעם גם הסתייעו במבט החיצוני שהוענק להם כדי להיזכר ולמצוא סדר ומשמעות באירועי היום. לאורך השיחות שניהלנו הם חזרו והפצירו בי לספר את סיפורם כמות שהוא, על כל המורכבות שבו. כלי המחקר המיקרו־היסטורי, בשילוב עם התיעוד בעל פה, סייעו בידי בהבנת המהלכים ופעולותיהם של אלו שהשתתפו בקרב ופתחו צוהר להבנת פיסה אחת מאירועי היום הנורא בהיסטוריה של קיבוץ רעים, יישובי הנגב המערבי ומדינת ישראל כולה.

## נספח – חברי כיתת הכוננות, לוחמי הקיבוץ והצוות הרפואי, קיבוץ רעים

### צוות הרבש"ץ

**הראל אורן**, רבש"ץ, בן 53, שירת כלוחם בסיירת גולני  
**ניב טוביה**, סגן רבש"ץ, בן 40, שירת כלוחם בגדוד 50, חטיבת הנח"ל  
**נועם גבאי**, סגן רבש"ץ ב', בן 50, שירת כמט"ק בחטיבה 500  
**אילן כהן**, ראש צח"י, בן 53, שירת במערך הטכני של חיל האוויר

### לוחמי כיתת הכוננות (לפי שמות משפחה)

**אבי אביטל**, בן 41, שירת כלוחם בגדוד 601, הנדסה קרבית  
**אורן אחרק**, בן 39, שירת כלוחם בגדוד 932, חטיבת הנח"ל  
**איל אחרק**, בן 43, שירת כמכונאי טנקים בחיל השריון  
**יניב אריאל**, בן 44, שירת כנהג בגדוד קשר פיקוד צפון  
**אימרי בונים**, בן 41, שירת כלוחם בגדוד 50, חטיבת הנח"ל  
**עמרי בן ישי**, בן 31, שירת כלוחם בגדוד 601, הנדסה קרבית

### לוחמים מצטרפים מחברי הקיבוץ

**רון אסף (בובו)**, בן 46, שירת כלוחם בגדוד 50, חטיבת הנח"ל  
**יגאל בן דיון**, בן 53, שירת כלוחם בגדוד 202, חטיבת הצנחנים  
**אביב (סמ"ר)**, בן 21, לוחם ביחידת מגלן, חטיבת הקומנדו  
**גולן ספטון**, בן 53, שירת במערך הנ"מ, חיל האוויר  
**הדר (סמ"ר)**, בן 21, לוחם ביחידת מגלן, חטיבת הקומנדו

### הצוות הרפואי

אחות מוסמכת **דינה כהן**  
 ד"ר **עמית נחושתן**